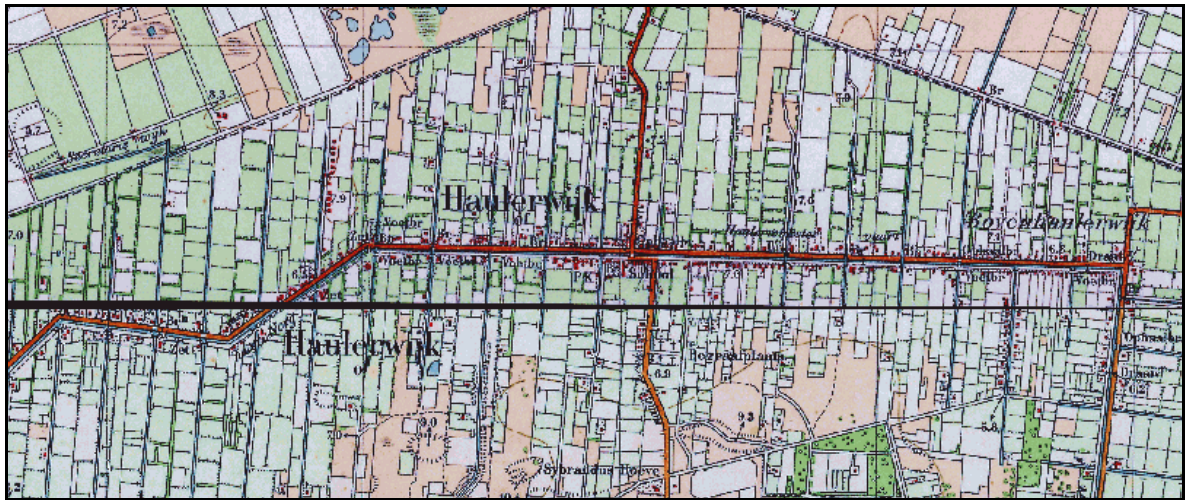

Bestemmingsplan 'Grote kernen' gemeente Ooststellingwerf Een Archeologisch Bureauonderzoek

Administratieve gegevens

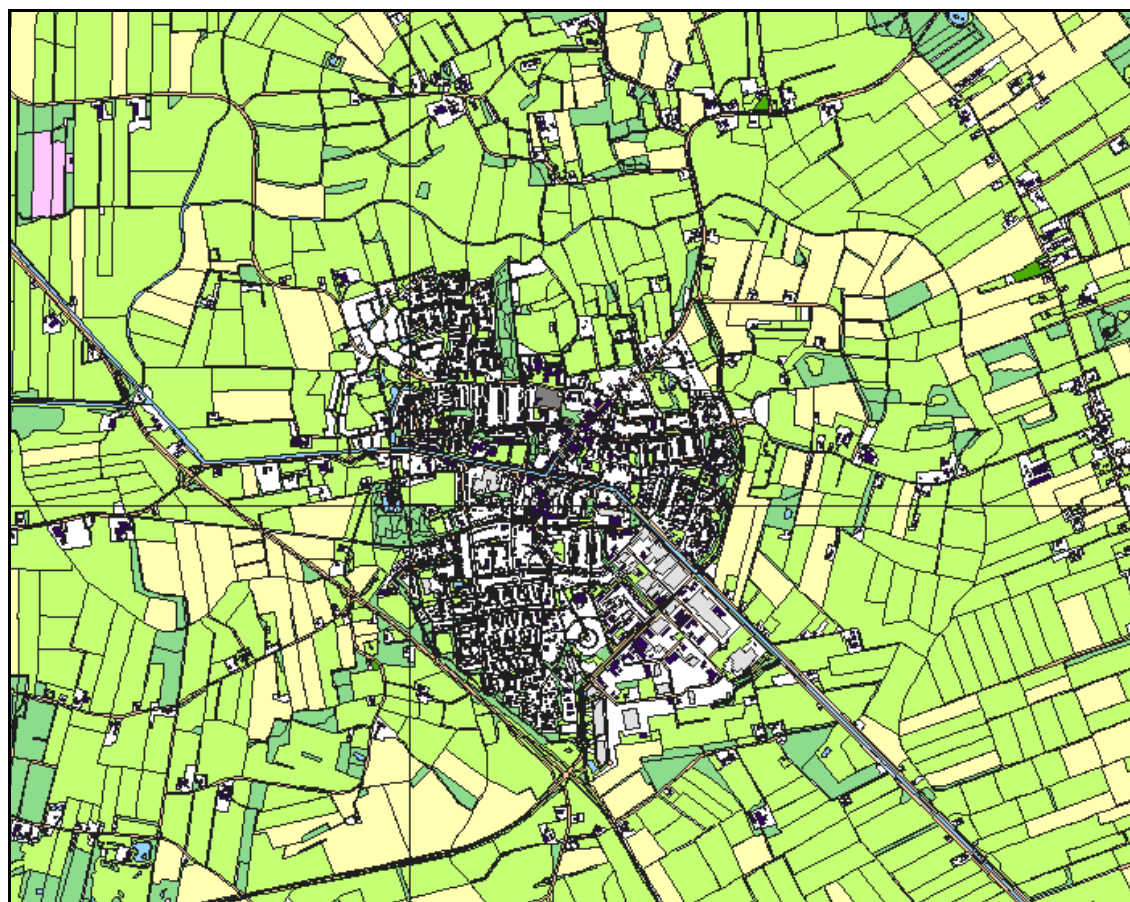
provincie: Fryslân
gemeente: Ooststellingwerf
plaats: Oosterwolde, Appelscha en Haulerwijk.
toponiem: -
bevoegd gezag: gemeente Ooststellingwerf
opdrachtgever: gemeente Ooststellingwerf, mw. T. Wuite
beheer documentatie: Steunpunt Monumentenzorg Fryslân en gemeente Ooststellingwerf
uitvoerder: Steunpunt Monumentenzorg Fryslân
auteur: drs. A. Mennens-van Zeist
autorisatie:
telefoon: 058-2666617
e-mail: amennens@monumentenzorgfryslan.nl

Bestemmingsplannen Oosterwolde, Appelscha en Haulerwijk (gemeente Ooststellingwerf) Een Archeologisch Bureauonderzoek

Planvoornemen

In opdracht van de gemeente Ooststellingwerf, vertegenwoordigd door mw. T. Wuite, is een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd voor de drie grote kernen in de gemeente Ooststellingwerf. Aanleiding voor het onderzoek is het voornemen om bestemmingsplannen voor Oosterwolde, Appelscha en Haulerwijk op te laten stellen.

Oosterwolde

Figuur 1: Topografische kaart van Oosterwolde en directe omgeving (bron: ARCHIS).

Informatie¹

Oosterwolde is een streekdorp met de karaktertrekken van een Drents brinkdorp. Het dorp kende van oorsprong een mandelige (gezamenlijke) brink. Rond het dorp liggen verhoogde akkercomplexen, de zogenaamde essen. Oosterwolde is ontstaan in de late middeleeuwen. De nederzetting wordt in verschillende middeleeuwse bronnen genoemd. In 1228 is er sprake van een treffen tussen troepen uit Friesland (bijeengeroepen door de Bisschop van Utrecht) en Drenten op de heide bij Bakkeveen, waarbij aan Drentse zijde ene Goswinus uit Ostwalt (waarschijnlijk Oosterwolde) sneuvelde. Ook komt Oosterwolde voor in de Registers en Rekeningen van het Bisdom Utrecht (1325-1336). In 1328 zou Oosterwolde één van de twaalf kerspelen zijn die zich van Drenthe afscheidden en zich aansloten bij de 'Friezen van Stellingwerf'.

¹ Zie voor de bewoningsgeschiedenis voor de periode steentijd t/m de vroege middeleeuwen Bijlage 1.

De oudste kern van Oosterwolde bevindt zich rondom 't Oost, de verbinding tussen de Brink en de Ooster- of Oostenbrink (eertijds de algemene drift genoemd). De oudste boerderijen van Oosterwolde stonden aan weerszijden van de vroegere Solt- of Soolweg (nu 't Oost), de oude handelsweg vanuit Steenwijk naar Dokkum. Westelijk van 't Oost ligt een van oorsprong mandelige (gemeenschappelijke) brink met daaraan de huidige kerk die uit 1735 dateert. De huidige kerk heeft een voorganger gehad die in de 13de eeuw moet zijn gebouwd. De pastorie stond in 1830 ten zuidwesten van de kerk (zie figuur 2).

Behalve de kerk stonden aan de zuidzijde van de brink ook nog het huis Oostenburg (eerder Barelburg geheten) en het Noormannenhuis. Het Noormannenhuis of Noormanshuis staat in een verkoopacte uit 1650 vermeld als 'zeer zwaar gebouwd en versterkt'. De Barelburg moet rond 1617 gebouwd zijn. Aan het eind van de 18de eeuw is het oude landhuis afgebroken en vervangen door een nieuw huis, dat nu de naam Oostenburg kreeg. Op de kadastrale minuut uit circa 1830 is het westelijke deel van de brink ingetekend als een complex met bospercelen, wandelpaden, vijvers en een bergje behorend bij het huis Oostenburg (zie figuur 2). De Oostenburg heeft aan het eind van de 19de eeuw nog dienst gedaan als marechausseekazerne en is in het begin van de 20ste eeuw afgebroken.

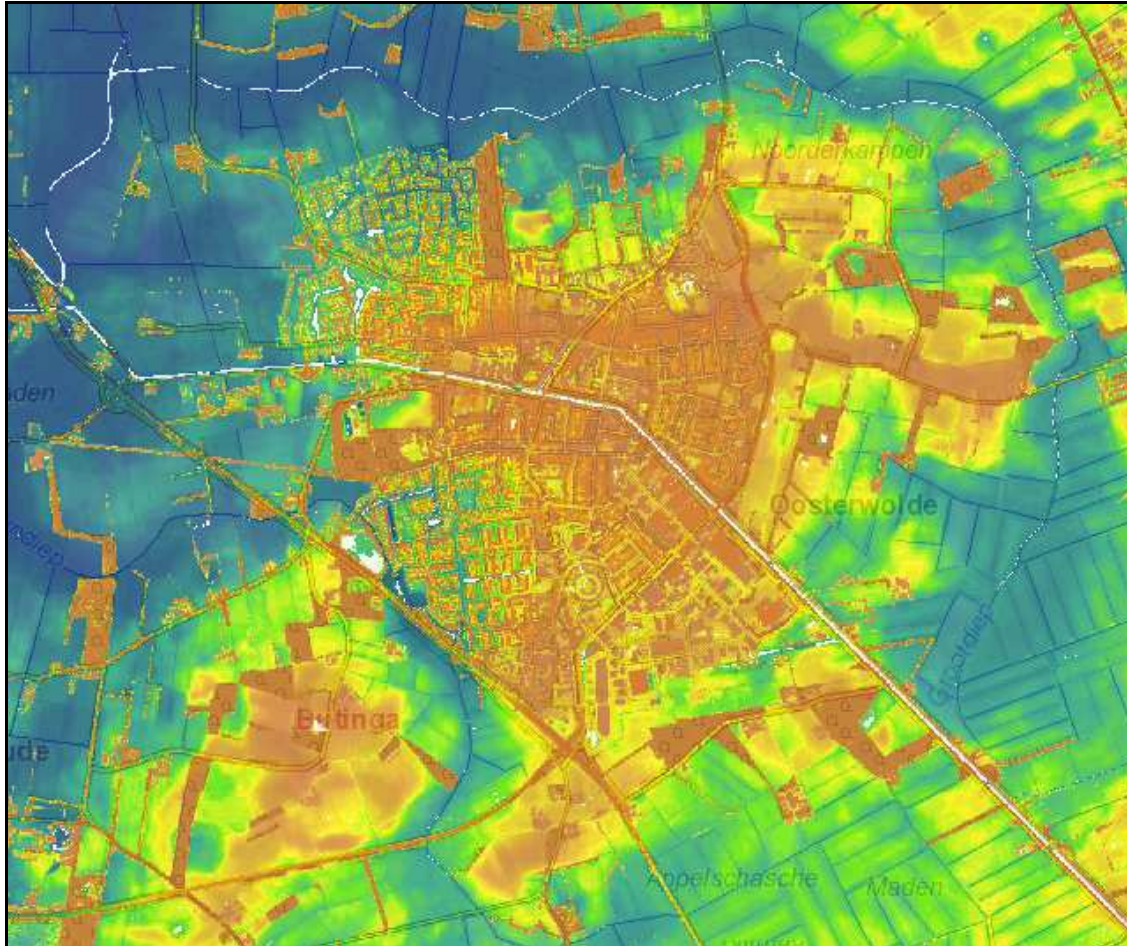
Figuur 2: Uitsnede uit de Kadastrale minuut van circa 1830 met de historische kern van Oosterwolde.

Rond Oosterwolde lagen eertijds verschillende buurtschappen waarvan een aantal in de loop van de tijd is opgeslokt door de groei van Oosterwolde. Deze kleine nederzettingen zijn vaak jonger dan de oude kern van Oosterwolde. Sommige buurtschappen zijn voortgekomen uit stichtingen door belangrijke families. De nederzettingen bestonden uit minstens twee hoeven met vaak een gezamenlijke es waarop geakkerd werd. Het betreft de volgende buurtschappen: Venekoten, Boekhorst, Ten Hoor, Rikkinga, Loohuis, Schrappinga, De Poel, Buttinga, Hoog en Laag Duurswolde. Medhuizen, Klazinga, De Weper, De Pol, Jardinga, Prandinga, Steginga en Nanninga.

Aan het begin van de 19de eeuw bereikten de graafwerkzaamheden voor Opsterlandse Compagnonsvaart het dorp Oosterwolde. In 1816 werd bij de buurtschap Nanninga het Vijfde ofwel Nanningaverlaat in de vaart aangelegd. De komst van de Opsterlandse Compagnonsvaart bracht met zich mee dat ook hier de vervening/turfwinning een grote vlucht kon nemen.

Volgens de geomorfologische kaart ligt Oosterwolde op een zwak golvende grondmorene bedekt met dekzand (lichtgeel; code 3L2) (zie bijlage: Geomorfologische kaart van Oosterwolde en directe omgeving). Het noordoostelijke deel van Oosterwolde ligt op dekzandruggen met en zonder oud landbouwdek (donkergeel; codes 3K14 en 4K14). Ook rond Oosterwolde is een aantal dekzandruggen of -koppen aanwezig. In de noordoosthoek

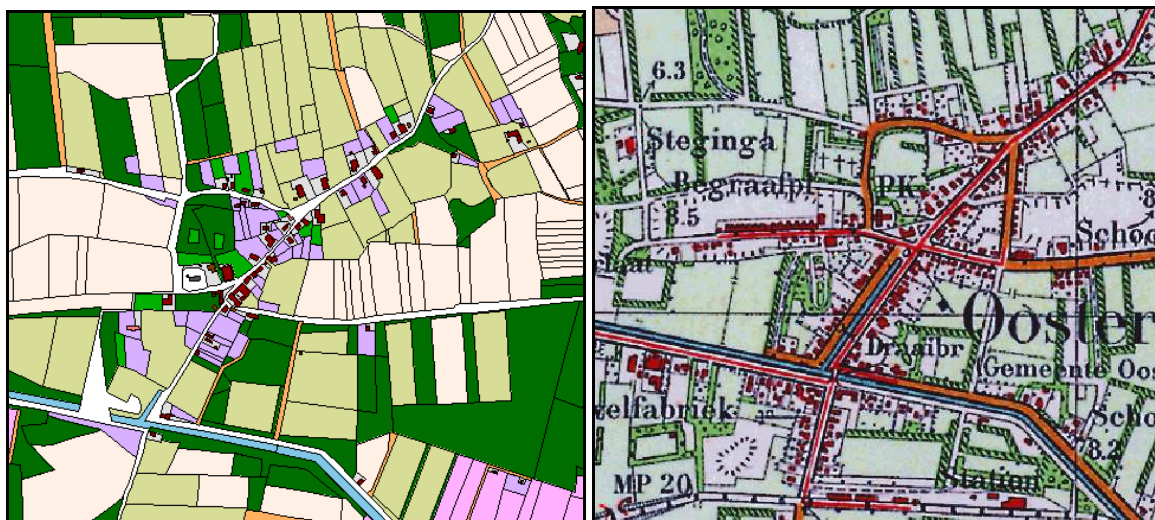
van Oosterwolde ligt een niet-moerassige laagte zonder randwal (inclusief uitblazingsbekken) (donkerblauw; code 3N5). Soortgelijke laagten liggen ten noordoosten en zuidwesten van Oosterwolde. Rondom het Irisplein aan de zuidkant van Oosterwolde is sprake van een laagte ontstaan door afgraving (donkerblauw; code 3N8). Oosterwolde wordt omgeven door beekdalen van het Kleindiep en het Grootdiep. Hier komen beekdalbodems voor met en zonder veen (groen; codes 2R2, 2R4, 2R5, 3R2 en 3R5). De Tjonger ontspringt in het gebied rond Oosterwolde met drie bovenlopen, de Boven-Tjonger bij Weper, het Grootdiep bij Appelscha en het Kleindiep ten zuiden van Oosterwolde.

Figuur 3: Uitsnede uit het Actueel Hoogtebestand Nederland van Oosterwolde en omgeving (bron: www.ahn.nl).

Op de uitsnede van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) van Oosterwolde en directe omgeving zijn heel duidelijk de dalen van de Tjonger, het Grootdiep en het Kleindiep als laag gelegen delen te zien: De Tjonger ten westen, het Grootdiep ten noorden en oosten en het Kleindiep ten zuidwesten en zuiden van Oosterwolde (zie figuur 3).

De bodemkaart geeft aan dat in en rond de kern van Oosterwolde voornamelijk veldpodzolgronden (lichtbruin; code Hn23) en laarpodzolgronden (lichtbruin; code cHn23) aanwezig zijn (zie bijlage Bodemkaart van Oosterwolde en directe omgeving). Een deel van de bebouwing aan de noord-, noordwest- en zuidwestkant van het dorp bevindt zich op beekerdgronden (beekdalen) (geel; code pZg23). Het beekdal van het Grootdiep kent op de bodemkaart naast de beekerdgronden ook koopveengronden (blauw; code hVz). Aan de noordoostkant zijn hoge zwarte enkeerdgronden te vinden (donkerbruin; code zEZ23). Rondom Oosterwolde komen verder nog moerige podzolgronden (lichtpaars; code zWp) en moerige eerdgronden (lichtpaars; code vWz) voor.

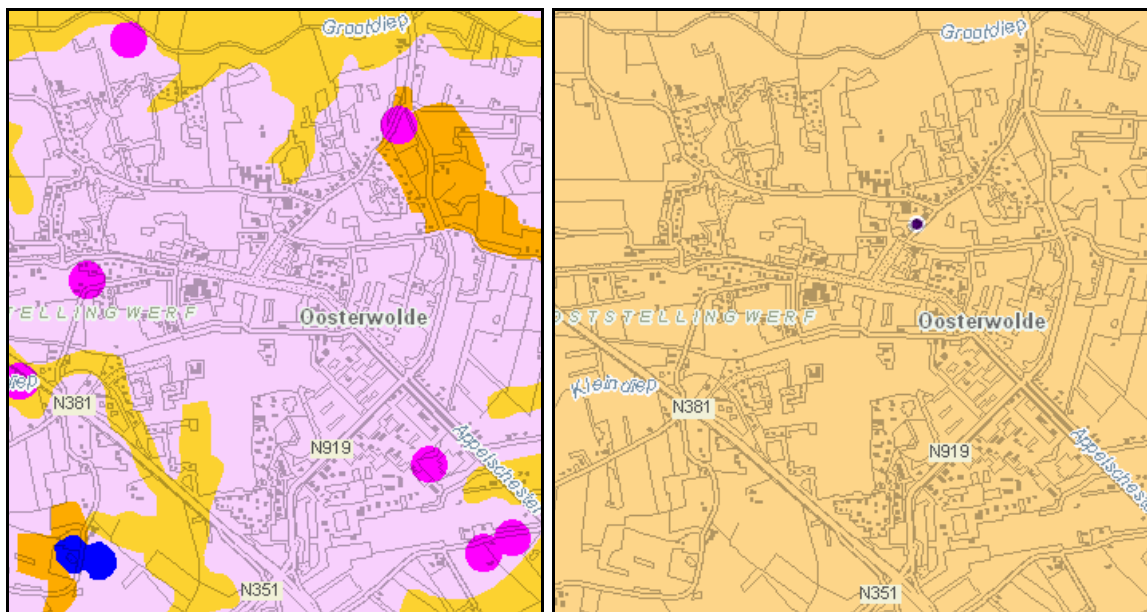

Figuur 4: Links een uitsnede uit de kadastrale minuut uit circa 1830 en rechts een uitsnede uit de Bonnekaart uit circa 1900 van de historische kern van Oosterwolde.

Op het kadastrale minuutplan is te zien dat de bebouwing van de historische kern van Oosterwolde in 1830 rond de brink en aan weerszijden van 't Oost (vroeger Soltweg) stond (zie figuur 4, linker kaartje). In 1830 ligt er een kleine opvaart vanuit de Opsterlandse Compagnonsvaart richting de kern van Oosterwolde. In de loop van de 19de eeuw is deze opvaart doorgetrokken tot aan de brink. Vanaf dat moment ontstond er bebouwing aan weerszijden van de opvaart, langs de Opsterlandse Compagnonsvaart en de uitvalswegen (zie figuur 4, rechter kaartje). Vanaf de tweede helft van de 20ste eeuw is de bebouwing van Oosterwolde sterk gegroeid.

De historische kern van Oosterwolde is op de Archeologische Monumenten Kaart (AMK) geregistreerd als terrein van hoge archeologische waarde (zie bijlagen: Archeologische terreinen en waarnemingen Oosterwolde, en Uitgebreide rapportage monumenten; monumentnummer 15133). Het betreft de middeleeuwse dorpskern van Oosterwolde. Indertijd is bij het bepalen van de omvang van de historische kern uitgegaan van de bebouwing die op de Bonnekaart uit circa 1900 staat aangegeven (zie figuur 4, rechter kaartje). Bij het bepalen van een historische kern dient echter uitgegaan te worden van de bebouwing op de kadastrale minuut uit het begin van de 19de eeuw (zie figuur 4, linker kaartje). Ten oosten van Oosterwolde liggen nog twee AMK-terreinen met sporen van bewoning en begraving uit het neolithicum en de ijzertijd (monumentnummers 8230 en 8236). Ten noordwesten van Oosterwolde ligt een Tjonger-vindplaats, een kampement uit het late paleolithicum (circa 12.000 v. Chr.) (monumentnummer 8224).

Uit Oosterwolde en omgeving zijn verschillende archeologische vondsten bekend, die in de archeologische database ARCHIS staan geregistreerd. Uit de bebouwde kern van Oosterwolde zijn zes vondstmeldingen ofwel waarnemingen bekend. Het betreft een vuurstenen dolkpunt uit het late neolithicum of de bronstijd (waarnemingsnummer 12189), een bronzen mes uit de bronstijd (nummer 12220), scherven kogelpotaardewerk uit de late middeleeuwen (nummer 12221), vuursteenmateriaal (nummer 12279), een kogelpot uit de middeleeuwen (nummer 12285), vuursteen en een urn van de Eemscultuur uit een urnenveld uit de late bronstijd/vroege ijzertijd (nummer 12292), vuursteenmateriaal (nummer 12311), keramiëscherven afkomstig uit vroeger geslachte grafheuvels uit het neolithicum (nummer 12314), vuurstenen artefacten en haardkuilen uit het late paleolithicum; sporen, kringgreppels en aardewerkscherven uit de late bronstijd, een karrenspoor mogelijk uit de prehistorie (nummer 238264) (zie bijlage: Uitgebreide rapportage waarnemingen). In de omgeving van de Snellingerdijk hebben in 1924/1925 en 1971 archeologische onderzoeken plaatsgevonden, waarbij sporen en vondstmateriaal uit het late paleolithicum tot en met de ijzertijd is aangetroffen. Het betreft de opgraving van een kringgreppelurnenveld uit de late bronstijd – vroege ijzertijd (1100-500 v. Chr.) door Van Giffen in 1924/1925, waar in 1971 nog een tweede opgraving heeft plaatsgevonden. Tijdens dit laatste onderzoek is ook ouder vondstmateriaal aangetroffen, namelijk vuurstenen werktuigen van de Hamburgcultuur uit het late paleolithicum, houtskoolfragmenten uit de steentijd, menselijke crematiesteren, kringgreppels en andere sporen behorend bij het urnenveld uit de late bronstijd en karrensporen uit de prehistorie of mogelijk later.

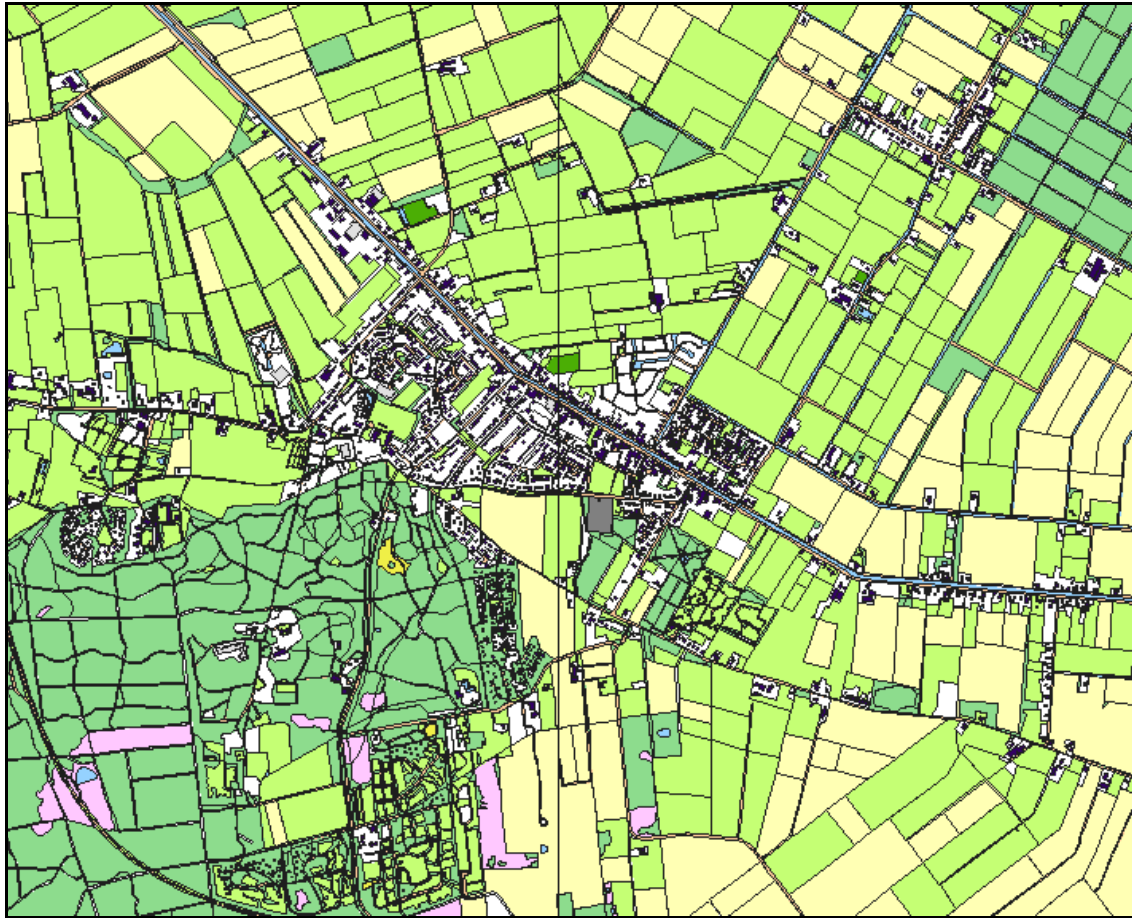

Figuur 5: Links FAMKE steentijd-bronstijd; rechts FAMKE ijzertijd-middeleeuwen.

De Friese Archeologische Monumentenkaart Extra (FAMKE) geeft de volgende onderzoeksadviezen in het geval van bodemingrepen in de kern van Oosterwolde:

- periode steentijd-bronstijd: in de donkergele gebieden moet karterend onderzoek 1 (steentijd) bij bodemingrepen > 500 m² plaatsvinden; in de lichter gele gebieden een karterend onderzoek 2 (steentijd) bij bodemingrepen > 2500 m² en in het overgrote deel van Oosterwolde binnen het lichtroze gebied een quickscan (steentijd) bij bodemingrepen > 5000 m². Binnen de hardroze cirkels is daarnaast een waarderend onderzoek (vuursteenvindplaats) nodig bij bodemingrepen groter dan 50 m².
- periode ijzertijd-middeleeuwen: voor het gehele plangebied geldt een karterend onderzoek 3 (middeleeuwen) bij bodemingrepen > 5000 m². De historische kern van Oosterwolde staat als een zwarte stip aangegeven. Bij de verdiepingsslag van de FAMKE zal de begrenzing van de historische kern worden bepaald op grond van de kadastrale minuut uit circa 1830.

Appelscha

Figuur 6: Topografische kaart van Appelscha en directe omgeving (bron: ARCHIS).

Informatie²

In de tweede helft van de 5de eeuw heeft ter plaatse van de Oosteresch bij Appelscha een vroegmiddeleeuwse nederzetting gelegen. Bij het delven van een graf op het kerkhof aldaar zijn aardewerkscherven uit de tijd van de volksverhuizingen aangetroffen. Bij archeologisch onderzoek zijn vervolgens kuilen aangesneden en nog meer aardewerkscherven gevonden. Deze vondsten wijzen er op dat hier sprake is van de randzone van een vroegmiddeleeuwse nederzetting. De nederzetting zelf moet nog onder het esdek van de Oosteresch aanwezig zijn.

Het eerste Appelscha is in de 11de eeuw als agrarische nederzetting ontstaan op een zandrug in het hoogveen. In oorkonden uit het midden van de 13de eeuw is sprake van huizen in Appels (Appelscha) waarvoor tienden (belasting) moesten worden afgedragen.

De oudste nederzetting, vroeger Hoog-Appelscha genaamd, bestond uit een aantal boerderijen die met de achterzijde langs een brinkachtige ruimte, de Mandebrink (de huidige Boerestreek) lagen. Het dorp is van oorsprong een esdorp met aan weerszijden de Westeresch en de Oosteresch. Het esdorp werd omringd door zandige heidevelden (indertijd de Appelscha Zand-Duinen) en veengebieden (toen nog de Appelschaster-Fochteloër venen). Rond het midden van de 15de eeuw zijn tussen het veengebied en Hoog-Appelscha leidlijken aangelegd om te voorkomen dat het zure veenwater de landbouwpercelen zou bereiken.

In de 19de eeuw kreeg de nederzetting Hoog-Appelscha de naam Oud-Appelscha ter onderscheid van het nieuwe Appelscha dat zich aan weerszijden van de Opsterlandse Compagnonsvaart ontwikkelde.

² Zie voor de bewoningsgeschiedenis voor de periode steentijd t/m de vroege middeleeuwen Bijlage 1.

Figuur 7: Uitsnede uit de kaart van de gemeente Ooststellingwerf vervaardigd door Schotanus in 1718. Binnen de rode cirkel de boerenhoeve van de familie Hoogveen.

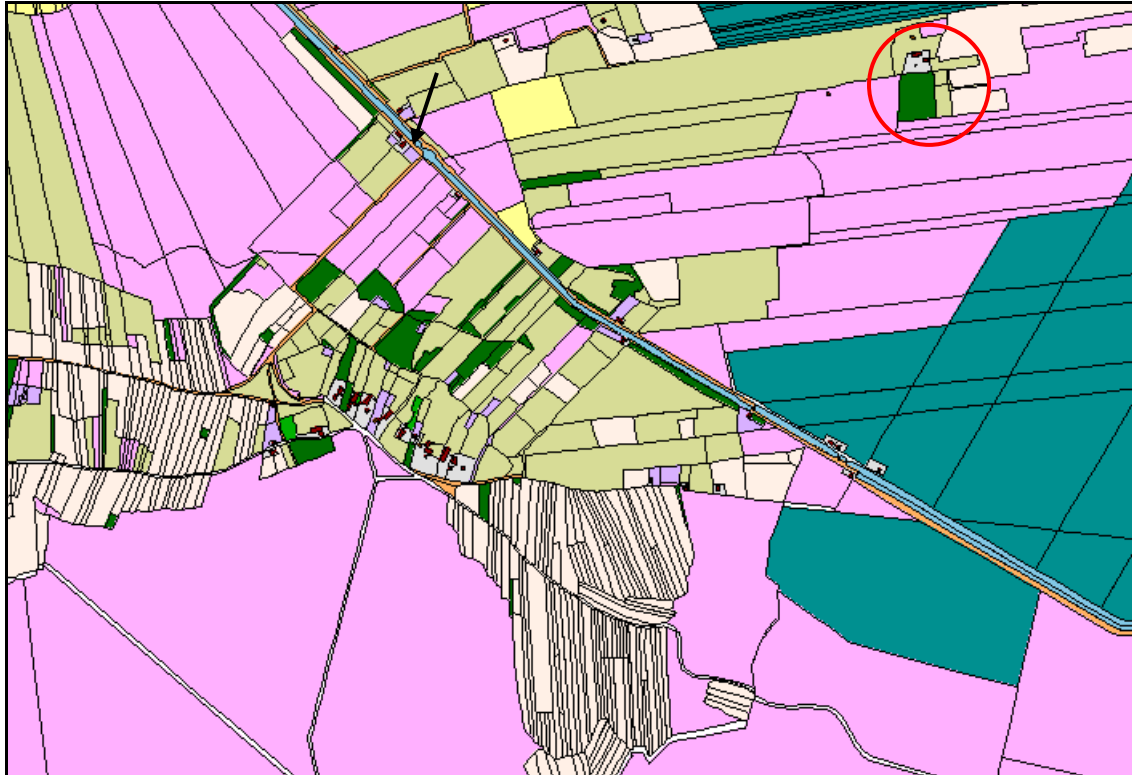
De grote verveningen hebben het gebied bij Appelscha aan het begin van de 19de eeuw bereikt. In 1828 was men met het graven van de Opsterlandse Compagnievaart tot voorbij Appelscha gevorderd en had men vanuit deze vaart verschillende wijken tot in het hoogveen aangelegd.

Voordien was er echter ook al sprake van veenexploitatie in dit gebied. Op de plek waar de Boksloot de weg langs de eerste wijk bereikt, heeft de oude boerenhoeve 't Hoogvene, het stamhuis van de familie Hoogveen, gestaan (zie figuren 7 en 8). Deze boerenhoeve dateert waarschijnlijk 16de eeuw en vanuit deze hoeve is rond 1700 de heidenederzetting De Willemstad opgezet.

In de Opsterlandse Compagnievaart bij Appelscha werden twee verlaten of sluiscomplexen aangelegd, het 7de of Stokers Verlaat en het 8ste of Bovenste Verlaat. Bij het 7de verlaat werd in 1818 een brug aangelegd. Vanaf het begin van de 19de eeuw werd er aan weerszijden van de vaart een groot aantal huizen gebouwd en ontstond zo een nieuw dorp. Dit nieuwe dorp werd Nieuw Appelscha genoemd. Langs de vaart werd ook een kerk gebouwd en bij het 8ste verlaat een groot huis, de Augustinusstate. Langs de vaart ontstond zo een streekdorp van twee kilometer lengte. De vervening bracht veel werkgelegenheid met zich mee. In het begin van de 19de eeuw woonden er 155 mensen in (oud) Appelscha en aan het eind van de 19de eeuw had de bevolking had zich al uitgebreid tot 2300 inwoners. Ongeveer 30% van de beroepsbevolking was rond 1875 werkzaam in de veenderij, terwijl ook nog een groot aantal mensen zich bezig hield met aan de veenderij gelieerde beroepen.

Volgens de geomorfologische kaart is rond Appelscha een groot aantal geomorfologische eenheden aanwezig (zie bijlage: Geomorfologische kaart van Appelscha en directe omgeving). Het zuidoostelijke deel van Appelscha ligt op een dekzandrug waarop gedeeltelijk een oud landbouwdek is gevormd (donkergeel; code 4K14). Het noordwestelijke deel bevindt zich op een zwak golvende grondmorene bedekt met dekzand (lichtgeel; code 3L2). In en rond Appelscha bevinden zich nog de volgende geomorfologische eenheden: een veenkoloniale ontginningsvlakte (lichtgroen; code 2M45) ten oosten en zuiden van Appelscha; een beekdalbodem met veen (donkergroen; code 2R4) en een laaggelegen beekdalbodem zonder veen (donkergroen; code 2R5) ten noorden van Appelscha; niet-moerassige laagtes zonder randwal (inclusief uitblazingsvlakte) (donkerblauw; code 3N5) en moerassige laagtes zonder randwal (inclusief uitblazingsvlakte) (donkerblauw; code 3N4) ten zuiden en oosten van Appelscha.

De bodemkaart geeft aan dat in en rond de kern van Appelscha de volgende bodemkundige eenheden voorkomen: duinvaaggronden (geel; code Zd21), veldpodzolgronden (lichtbruin; code Hn21), laarpodzolgronden (lichtbruin; code cHn21), haarpodzolgronden (lichtbruin, code Hd21), moerige podzolgronden (lichtpaars; codes iWp, vWp en zWp), hoge zwarte enkeerdgronden (donkerbruin; code zEZ23), moerige eerdgronden (lichtpaars; code zWz), beekerdgronden (geel; code pZg23) en koopveengronden (blauw; hVz) (zie bijlage: Bodemkaart van Appelscha en directe omgeving).

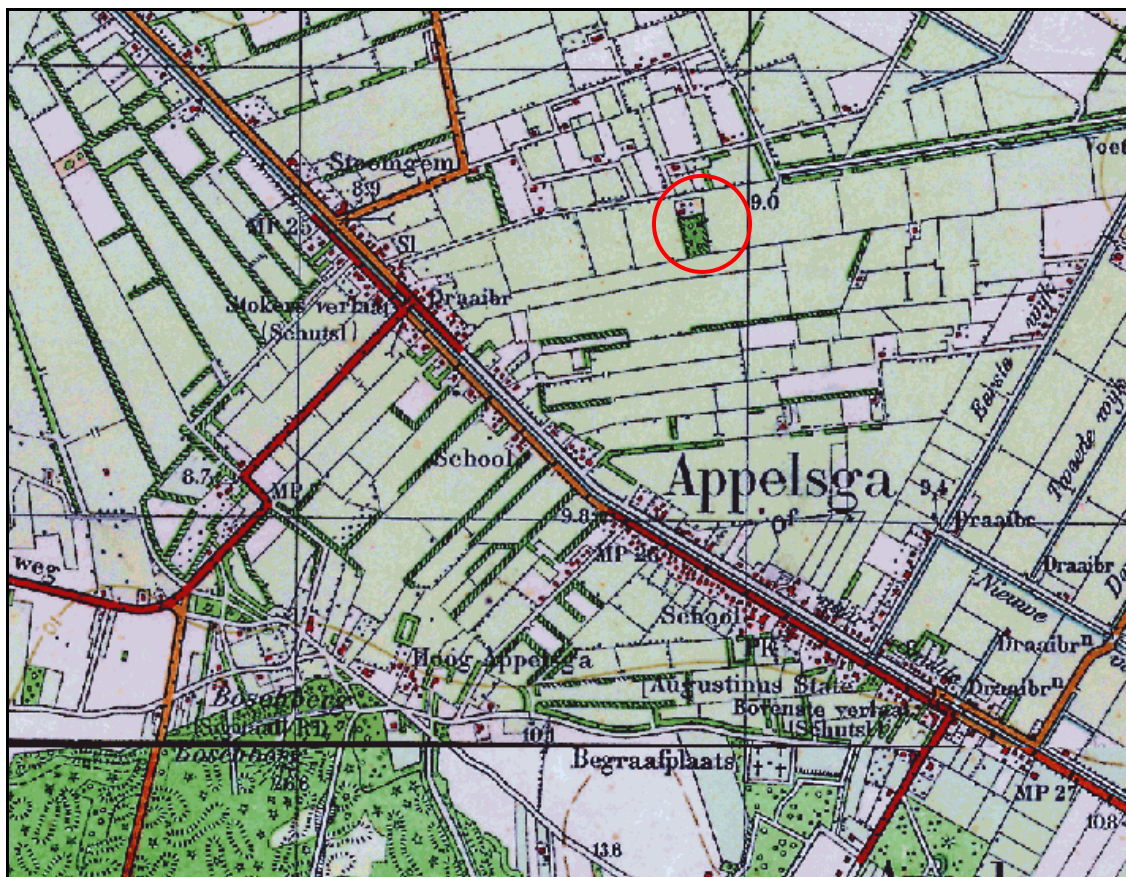

Figuur 8: Uitsnede uit de kadastrale minuut (circa 1830) van de historische kern van Appelscha (Hoog-Appelscha ofwel Oud Appelscha). Binnen de rode cirkel: de boerenhoeve van de familie Hoogeveen. Bij de zwarte pijl: de Augustinusstate bij het Stokersverlaat.

Op de kadastrale minuut is te zien dat de oude kern van Appelscha in 1830 tussen de Westeresch en de Oosteresch ligt. De boerderijen stonden aan het begin van de 19de eeuw voornamelijk aan de noordkant van de huidige Boerestreek. Ten zuidwesten en westen van de Boerestreek stonden een boerderij en drie huizen. Langs de Opsterlandse Compagnonsvaart stond rond 1830 verspreid enige bebouwing, zoals de Augustinusstate bij het Stokers Verlaat. Bij het Bovenste Verlaat stonden twee panden van veenbazen en verder enkele boerderijen en arbeidershuizen. Ten zuiden van de oude kern van Appelscha liggen in 1830 grote heidevelden. De Oosteresch bestaan voornamelijk uit smalle akkerpercelen. Op de Westeresch komen naast de akkerpercelen ook enige graspercelen voor. Ten noorden van de oude kern liggen voornamelijk graslanden en bospercelen, die omringd worden door heidepercelen. Meer oostelijk ligt het hoogveengebied van het Appelschaster en Fochteloër Hoogveen.

Met het graven van de Opsterlandse Compagnonsvaart was men in het begin van de 19de eeuw ter hoogte van het huidige Appelscha aangeland. In de buurt van het Stokersverlaat kwam in 1818 een brug. De verveningswerkzaamheden gingen in 1827 aan de Vaart Noordzijde in Appelscha van start. Ten noorden van de Opsterlandse Compagnonsvaart werd parallel aan deze vaart de 'Nieuwe Vaart' gegraven. Vanuit de Nieuwe Vaart werden percelen voor vervening uitgegeven en werd een reeks parallelle wijken (onderlinge afstand van 225 meter) naar het noorden gegraven. De wijken waren nodig voor de afvoer van turf en de ontwatering van het veengebied. De veenarbeiders werden door de veenbazen behalve bij de turfwinning ook ingezet bij het graven van wijken in dit gebied.

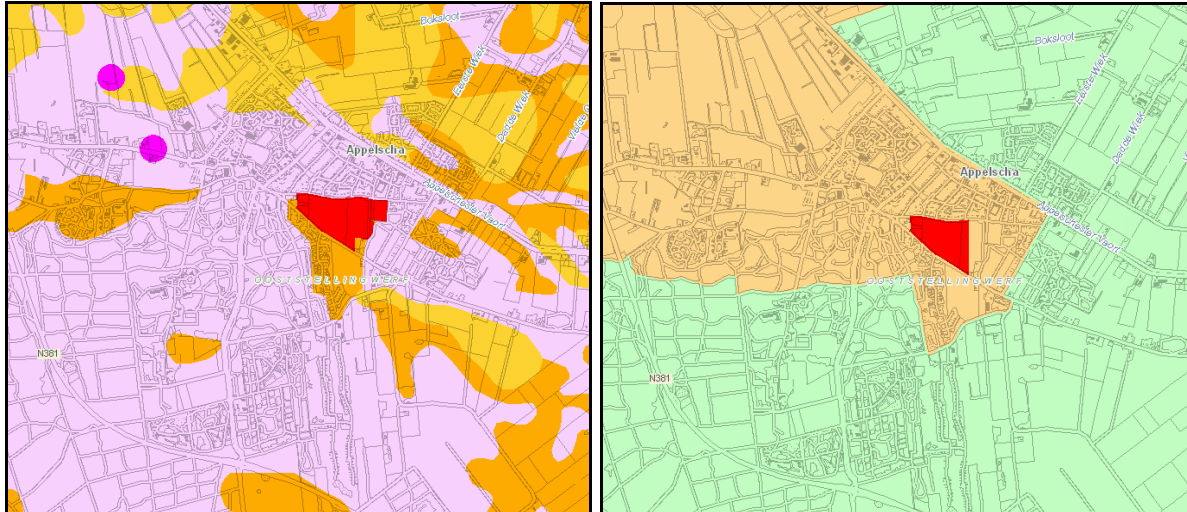
Langs de vaart werden bouwstroken aangewezen waarop stenen huizen werden gebouwd. De kern van Appelscha verplaatste zich van Oud-Appelscha naar de Opsterlandse Compagnonsvaart.

Figuur 9: Uitsnede uit de Bonnekaart (circa 1900) van Appelscha en directe omgeving. Binnen de rode cirkel de boerenhoeve van de familie Hoogeveen.

De historische kern van Hoog Appelscha staat op de Archeologische Monumenten Kaart (AMK) niet als archeologisch waardevol terrein geregistreerd. Net buiten de bebouwde kern zijn op de Oosteresch twee AMK-terreinen aanwezig. Op het oostelijke deel van de Oosteresch is sprake van een terrein van zeer hoge archeologische waarde (zie bijlagen: Archeologische terreinen en waarnemingen Appelscha; Uitgebreide rapportage monumenten; monumentnummer 8874). Het gaat hier om een terrein waar bewoningssporen uit het neolithicum, de bronstijd en de vroege middeleeuwen aanwezig zijn. Op het westelijke deel van de Oosteresch ligt een terrein van hoge archeologische waarde (monumentnummer 8235). Het betreft een terrein met sporen van bewoning en begraving uit het neolithicum, ijzertijd en vroege middeleeuwen. Onder de es is naar verwachting een vroegmiddeleeuwse nederzetting aanwezig. Daarnaast is er vondstmateriaal uit de prehistorie aangetroffen. Tevens is er sprake van een kerkhof uit de late middeleeuwen.

Uit de bebouwde kern van Appelscha zelf staat geen archeologische vondsten geregistreerd in de archeologische database ARCHIS. Uit (de omgeving van) de AMK-terreinen zijn volgens ARCHIS vier waarnemingen bekend (zie bijlage: Uitgebreide rapportage waarnemingen). Het betreft een bronzen mes dat tevoorschijn kwam onder een veenlaag (waarnemingsnummer 40081), maar gezien de bodemgesteldheid in dit gebied (hoge zwarte enkeergrond en niet zo zeer veengrond) is dit mes naar alle waarschijnlijkheid niet op deze locatie aangetroffen. Wel afkomstig uit het AMK-terrein 8874 zijn aardewerkscherven uit het neolithicum, alsook scherven van urnen uit de bronstijd en ijzertijd (waarnemingsnummer 40086). Bij het delven van graven op het kerkhof zijn aardewerkscherven uit de late Romeinse tijd en de vroege middeleeuwen gevonden (waarnemingsnummer 238265). Op het kerkhof zou ook een waterput met turfafzetting zijn aangetroffen. Waarneming 238266 betreft een onderzoek naar de intactheid van het bodemprofiel, waarbij geen vondsten zijn aangetroffen.

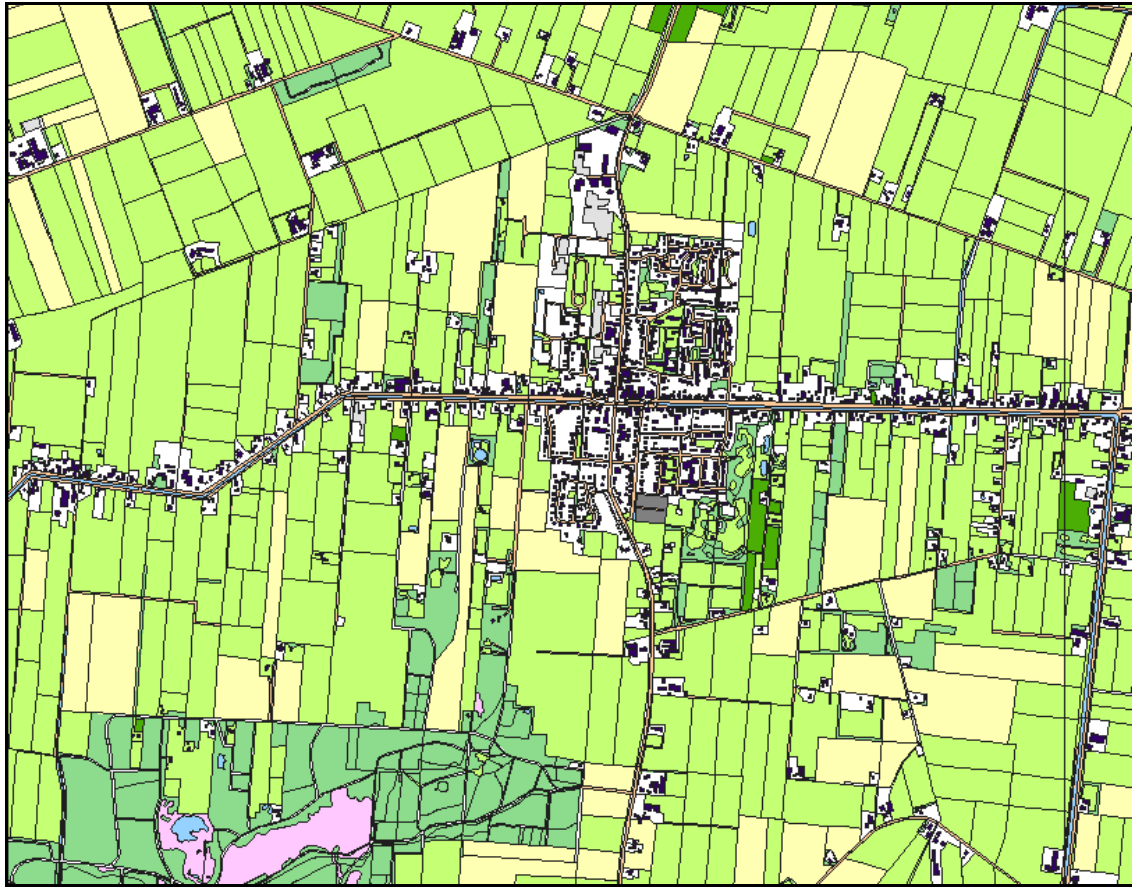

Figuur 10: Links FAMKE steentijd-bronstijd; rechts FAMKE ijzertijd-middeleeuwen.

De Friese Archeologische Monumentenkaart Extra (FAMKE) geeft de volgende onderzoeksadviezen in het geval van bodemingrepen in de kern van Appelscha:

- periode steentijd-bronstijd: in het rode gebied dient in eerste instantie gestreefd te worden naar behoud. Als behoud niet mogelijk is, dient een waarderend onderzoek (steentijd) plaats te vinden bij bodemingrepen > 50 m²; in de donkergele gebieden moet een karterend onderzoek 1 (steentijd) bij bodemingrepen > 500 m² plaatsvinden; in lichter gele gebieden een karterend onderzoek 2 (steentijd) bij bodemingrepen > 2500 m² en in het lichtroze gebied een quickscan (steentijd) bij bodemingrepen > 5000 m².
- periode ijzertijd-middeleeuwen: in het rode gebied dient in eerste instantie gestreefd te worden naar behoud. Als behoud niet mogelijk is, dient een waarderend onderzoek (middeleeuwen) plaats te vinden bij bodemingrepen > 50 m²; in het lichtoranje gebied moet een karterend onderzoek 3 (middeleeuwen) bij bodemingrepen > 5000 m² en in het lichtgroene gebied is bij bodemingrepen geen onderzoek noodzakelijk.

Haulerwijk

Figuur 11: Topografische kaart van Haulerwijk en directe omgeving (bron: ARCHIS).

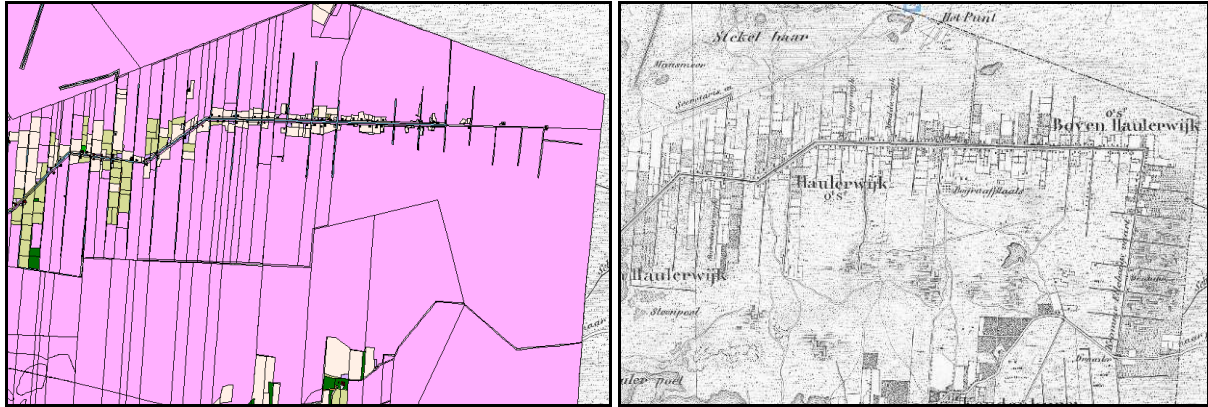
*Informatie*³

Haulerwijk is een streekdorp langs de Compagnonsvaart, de Haulerwijkstervaart en de Kromme Elleboogvaart. Aan het begin van de 18de eeuw werden vanuit de Kromten, het huidige Waskemeer, vaarten naar het zuiden en oosten gegraven ten behoeve van de exploitatie van de daar gelegen veengronden. De vaart naar het oosten is de Haulerwijkstervaart. Deze vaart werd in 1756 door de Drachtstercompagnie door het latere dorpsgebied gebied van Haulerwijk gegraven. In 1788 wordt deze veenkolonie nog niet als zodanig genoemd in de 'Tegenwoordige Staat van Friesland'. Aan weerszijden van de Haulerwijkstervaart zijn vervolgens dwarswijken gegraven zoals de Slingewijk, Muddewijk, Louwe wijk, Laweij's wijk, Kikkerswijk, Sipkewijk, Zonderkopswijk en Graupollewijk.

Volgens de geomorfologische kaart is rond Haulerwijk een groot aantal geomorfologische eenheden aanwezig (zie bijlage: Geomorfologische kaart van Haulerwijk en directe omgeving). Het zuidoostelijke deel van Appelscha ligt op een dekzandrug waarop gedeeltelijk een oud landbouwdek is gevormd (donkergeel; code 4K14). Het noordwestelijke deel bevindt zich op een zwak golvende grondmorene bedekt met dekzand (lichtgeel; code 3L2).

De bodemkaart geeft aan dat in en rond de kern van Haulerwijk de volgende bodemkundige eenheden voorkomen: moerige podzolgronden (lichtpaars; code zWp), laarpodzolgroden (lichtbruin; codes cHn23 en cHn21) en veldpodzolgronden (lichtbruin; code Hn21 en Hn23) (zie bijlage: Bodemkaart van Haulerwijk en directe omgeving).

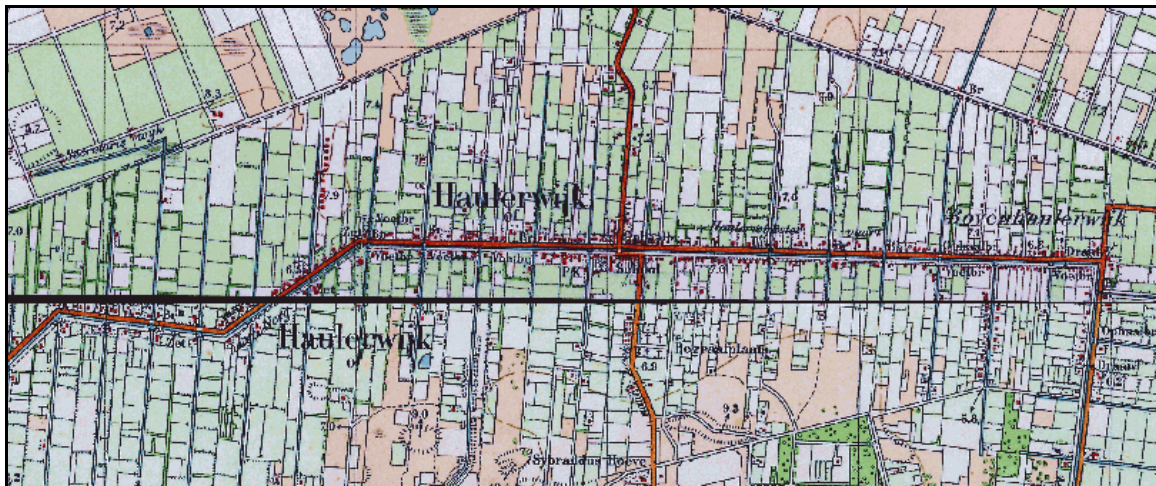
³ Zie voor de bewoningsgeschiedenis voor de periode steentijd t/m de vroege middeleeuwen Bijlage 1.

Figuur 12: Links een uitsnede uit de kadastrale minuut uit circa 1830 en rechts een uitsnede uit de militaire topografische kaart van 1863.

In het begin van de 19de eeuw is de Haulerwijkstervaart gevorderd tot de plek waar later, haaks op de Haulerwijkstervaart, de Kromme Elleboog werd gegraven (zie figuur 12: linker kaartje). Rond 1830 was de vervening ook gevorderd tot aan de latere Kromme Elleboog (zie figuur 12: rechter kaartje).

Stond de bebouwing in de 19de eeuw voornamelijk aan weerszijden van de Haulerwijkstervaart, rond 1900 kwam er bebouwing ten noorden en zuiden van deze vaart tot stand en wel aan weerszijden van de weg van Haule naar Leek (zie figuur 13).

Figuur 13: Een uitsnede uit de Bonnekaart uit circa 1900 van de historische kern van Haulerwijk.

De historische kern van Haulerwijk is op de Archeologische Monumenten Kaart (AMK) niet geregistreerd als archeologisch waardevol terrein. Uit Haulerwijk zijn ook geen geregistreerde waarneming in de archeologische database ARCHIS bekend. In de omgeving van Haulerwijk ligt wel een aantal AMK-terreinen, zoals de Zwartendijksterschans ten noorden en een drietal vuursteenvindplaatsen uit het late paleolithicum en mesolithicum ten zuidwesten van Haulerwijk. Van deze terreinen is ook een aantal waarnemingen bekend (archeologische database ARCHIS).

Figuur 5: Boven: FAMKE steentijd-bronstijd; onder: FAMKE ijzertijd-middeleeuwen.

De Friese Archeologische Monumentenkaart Extra (FAMKE) geeft de volgende onderzoeksadviezen in het geval van bodemingrepen in de kern van Haulerwijk:

- periode steentijd-bronstijd: in de donkergele gebieden moet een karterend onderzoek 1 (steentijd) bij bodemingrepen > 500 m² plaatsvinden; in lichtgele gebieden een karterend onderzoek 2 (steentijd) bij bodemingrepen > 2500 m² en in het roze gebied een quickscan (steentijd) bij bodemingrepen > 5000 m². Daarnaast moet ter plaatse van de depressies (blauwe vlekken) een waarderend onderzoek (dobbes) bij ingrepen > 500 m²;
- periode ijzertijd-middeleeuwen: voor het gehele plangebied geldt dat er voor deze periode geen onderzoek nodig is.

Bijlagen:

- Bijlage 1: Bewoningsgeschiedenis gemeente Ooststellingwerf;
- Bijlage 2: Geraadpleegde bronnen en kaarten;
- Bijlage 3: Archeologische periodes

Bijlagen per grote kern:

- Kaart archeologische terreinen en waarnemingen;
- Bodemkaart;
- Geomorfologische kaart;
- Uitgebreide rapportage monumenten;
- Uitgebreide rapportage waarnemingen.

Bijlage 1

Bewoningsgeschiedenis gemeente Ooststellingwerf

In de voorlaatste ijstijd, het saalien (250.000 – 128.000 v. Chr.), was Noord-Nederland bedekt met een ijskap. Het landschap van Ooststellingwerf is voornamelijk gevormd in de tweede fase van het saalien. Het landijs nam in die periode snel in dikte toe en bewoog zich in zuidwestelijke richting. Uit die tijd dateren de ruggen en rivierdalen in de Stellingwerfen. De ruggen en dalen in dit gebied lopen van noordoost naar zuidwest. Onder deze ijskap vormden zich grondmorenes bestaande uit klei, leem, zand, grind en grotere keien, het zogenaamde keileem. In die periode zijn ook de hogere ruggen en rivierdalen in de Stellingwerfen gevormd. De rivierdalen, zoals dat van de Tjonger en de Linde, hebben hun ontstaan te danken aan de afvoer van het overvloedige smeltwater van het landijs dat naderhand afgevoerd moest worden.

Oude steentijd of paleolithicum

In de warmere periode, het eemien (128.000 – 116.000 v. Chr.) die op het saalien volgde, werden de Stellingwerfen bezocht door jagers-verzamelaars uit het midden van de oude steentijd ofwel het midden paleolithicum. In het dal van de Tjonger bij Oldeholtwolde (gemeente Weststellingwerf) is een vuistbijl van de Neanderthalers aangetroffen. Van het grondgebied van Ooststellingwerf zijn nog geen artefacten uit deze periode bekend.

In het laatste ijstijd, het weichselien (116.000 – 11.500 v. Chr.), was Noord-Nederland niet bedekt met een ijskap zoals het geval was in de voorlaatste ijstijd. In de laatste fase van het weichselien voerden de poolwinden dekzand aan dat zowel op de hoger gelegen grondmorenes als in de rivierdalen werd afgezet. Er was toen sprake van een toendralandschap waar jacht gemaakt werd op rendieren en ander wild. De rendierjagers van de Hamburgcultuur (circa 12.000 v. Chr.) trokken met de rendieren mee om ze te kunnen bejagen en hadden daarom een groot leefgebied. In de gemeente Ooststellingwerf zijn op verschillende locaties werktuigen van de Hamburgcultuur aangetroffen, maar is nog geen kampement gevonden. De rendierjagers hebben zich opgehouden bij Makkinga, **Oosterwolde**, Weper, **Appelscha**, Tronde, Haule en Prandinga.

Na 12.000 v. Chr. begon de temperatuur te stijgen en veranderde het toendralandschap in een naaldwoud, wat ingrijpende gevolgen had voor de bewoners. De rendierkudden trokken met de naar het noorden opschuivende toendra's mee. In deze relatief warme periode werd vooral gejaagd op standwild, zoals edelhert, eland en wild zwijn, maar ook op vogels en ander klein wild. Het leefgebied van deze jagers-verzamelaars was door de jacht op standwild een stuk kleiner dan dat van de rendierjagers. In de periode 10.000-8800 v. Chr. hielden jagers-verzamelaars van de Tjongercultuur zich in Ooststellingwerf op. Op verschillende plaatsen zijn artefacten van deze cultuur aangetroffen, zoals bij het Haulerveld, Donkerbroek, Makkinga en Prandinga. In de laatste fase van de laatste ijstijd werd het wederom een stuk kouder en maakten de bossen weer plaats schaars begroeide vlaktes. De rendierkuddes waren teruggekeerd en de jagers van de Ahrensburgcultuur bezochten het Friese gebied. Uit Ooststellingwerf zijn echter geen vondsten van deze cultuur bekend.

Midden steentijd of mesolithicum

Na de laatste ijstijd stegen de temperaturen wat het smelten van de ijskap en een daarmee samenhangende stijging van de zeespiegel tot gevolg had. Met de opwarming van het klimaat veranderden ook de flora en de fauna. De toendra veranderde in een meer gevarieerd landschap met daarin berken en dennen. Verandering van landschap vereiste ook een aanpassing van de (stenen) werktuigen die de mens voor z'n voedselvoorziening gebruikte. Kenmerkend is het kleiner worden van de werktuigen, in het bijzonder de spitsen. In archeologische termen spreken we van het mesolithicum ofwel de midden steentijd (8800 – 4900 v.Chr). De mesolithische mens had de beschikking over een grotere voedselrijkdom dan de jagers uit de laatste ijstijd en beschikte over een kleiner leefgebied. Men woonde in grote semi-permanente basiskampen en kleinere jacht- en viskampjes. In Ooststellingwerf zijn verschillende vindplaatsen uit het mesolithicum aangetroffen, zoals bij **Oosterwolde**, Weper en **Haulerwijk**.

Met de opwarming werd het klimaat steeds vochtiger. Door een geleidelijke stijging van de zeespiegel verslechterde de waterafvoer vanaf het Drents Plateau en vernatte het landschap. De vernatting en de daarmee samenhangende veengroei had tot gevolg dat de bewoningsmogelijkheden in de loop van de prehistorie steeds verder afnamen. Het veen begon aanvankelijk lokaal te groeien in rivierdalen, zoals dat van de Tjonger en de Linde, en in depressies. Vanuit de dalen en depressies kroop het veen langzamerhand over het beboste dekzandlandschap heen en bedekte in de loop van de eeuwen ook de dekzandkoppen en -ruggen. Dit had tot gevolg dat het bewoonbare gebied van Ooststellingwerf in de loop van de eeuwen steeds kleiner werd. Het duurde echter tot de ijzertijd dat de bewoners van Ooststellingwerf echt last kregen van natte voeten.

Neolithicum

In het neolithicum (late steentijd; 4900-2000 v. Chr.) deden de boeren hun intrede in Noord-Nederland. Op de Zuid-Limburgse lössgronden was de landbouw al veel eerder van start gegaan, namelijk rond 5300 v. Chr. In Ooststellingwerf zijn wel voorwerpen aangetroffen afkomstig van deze eerste landbouwers uit Zuid-Nederland. Dergelijke voorwerpen moeten als import beschouwd worden. In de steentijd werd over grote afstand gehandeld in bijzondere gebruiksvoorwerpen en grondstoffen die hier niet voorhanden waren. De eerste boeren in het noorden waren de mensen van de Swifterbantcultuur (4900-3350 v. Chr.) die behalve jager-visser-verzamelaar ook aan akkerbouw en veeteelt deden. Mensen van deze cultuur moeten Ooststellingwerf hebben bezocht gezien de artefacten die bijvoorbeeld in de bedding van de Tjonger bij de vindplaats Donkerbroek-Zwembad zijn aangetroffen. Ook deze groep bezat zowel permanente basiskampen als jacht- en vis kampjes.

De eerste echte landbouwers vestigden zich rond 3350 v. Chr. op de hogere zand- en keileemgronden. Ooststellingwerf lag aan de rand van het gebied waar de mensen van de Trechterbekercultuur (3350-3050 v. Chr.) zich ophielden. Eén van de fenomenen van deze cultuur zijn de hunebedden. Deze graven zijn weliswaar niet in Ooststellingwerf aangetroffen, maar gezien een aantal stenen bijlen en hamers moeten er TRB-boeren gewoond hebben in de omgeving van Fochteloo, Donkerbroek en **Appelscha**. Ook latere neolithische culturen hebben hun stempel nagelaten op de bodem van Ooststellingwerf. Er kwamen nieuwe grafgebruiken, zoals het begraven van de doden in grafheuvels. Op verschillende locaties in Ooststellingwerf hebben grafheuvels gelegen die nu verdwenen zijn. In de eerste helft van de 20ste eeuw is een aantal van deze grafheuvels onderzocht door prof. dr. Van Giffen. Behalve in grafheuvels werden de doden ook in zogenaamde vlakgraven begraven. Nederzettingen moeten in de buurt van grafheuvels en/of vlakgraven hebben gelegen, maar deze zijn nog niet aangetroffen. De boeren woonden vooral op de dekzandplateaus en –ruggen in de buurt van water en rivieren.

Bronstijd

Met de komst van bronzen gebruiksvoorwerpen begint de bronstijd (2000-800 v. Chr.). Ook toen werd het gebied van Ooststellingwerf nog steeds bewoond. Het brons werd van elders aangevoerd zoals uit Bohemen en Zuid-Engeland. De boeren uit de bronstijd begroeven hun doden aanvankelijk ook in grafheuvels. Er is slechts één bronstijdgrafheuvel bekend in Ooststellingwerf en dat is de Biesterveldgrafheuvel bij het Goudmeer (ten noordoosten van **Oosterwolde**) die in 1928 is opgegraven. Later werden de doden gecremeerd en werden de crematieresten in een urn gedaan en begraven in grafvelden (urnenvelden). Bij **Oosterwolde** is in 1971 een urnenveld opgegraven toen daar een nieuwe woonwijk werd aangelegd. Daarnaast zijn uit natte, moerasachtige contexten verschillende bronzen voorwerpen afkomstig die als offer in moeras of water zijn gedeponeerd. Offers zijn bekend uit de omgeving van **Appelscha** ('offermeres'), Donkerbroek (bronzen lanspunt), Haule (bronzen kokermes), Langedijke (twee bronzen spiraalringen) en Fochteloo (bronzen halssieraad).

IJzertijd

In de ijzertijd (800-12 v. Chr.) moeten er nog steeds boeren in Ooststellingwerf hebben gewoond, alhoewel het bewoonbare gebied al flink ingekrompen was door de groei van het veenpakket. Bewoners uit de ijzertijd hebben crematieresten van familieleden bijgezet in oudere bronstijdgrafheuvels. Later heeft de ijzertijdmens zelf grafheuvels opgericht op de plek waar de doden waren verbrand: zogenaamde brandheuvels. Bij Weper, Fochteloo, **Oosterwolde** en **Appelscha** heeft men in de ijzertijd gewoond. Ten zuiden van Fochteloo, in de Tachtig Bunder, heeft eertijds een celtic field (oud akkercomplex of raatakker) gelegen. Het betreft een gebied met door walletjes omzoomde akkertjes waarbinnen hier en daar ook een boerderij stond.

Romeinse tijd en vroege middeleeuwen

Bij Fochteloo zijn op de zandrug van de Tachtig Bunder nederzettingssporen (boerderijplattegronden) aangetroffen uit de eerste eeuwen na het begin van de jaartelling. De bewoning moet hier omstreeks de 2de – 3de eeuw na Chr. gestopt zijn vanwege het oprukkende hoogveen. In **Appelscha** is vondstmateriaal uit de tweede helft van de 5de eeuw aangetroffen. Wellicht was het gebied rond **Appelscha** in die tijd nog bewoonbaar en is het gebied rond (**oud-**) **Appelscha** niet door veen overgroeid geraakt. Ook het gebied van Jardinga en Weper zou vanwege de hoge ligging bewoonbaar zijn gebleven.

Voor de periode 500-1000 na Chr. (vroege middeleeuwen) ontbreken er concrete nederzettingssporen in Ooststellingwerf. Vanaf de 10de eeuw moet het hoogveengebied in de Zuidoosthoek in ontginning zijn genomen. De ontginningsdrang kwam op gang in het aangrenzende Drentse gebied. Boeren begonnen hun akkerareaal te vergroten ten koste van de omringende woeste gronden en trokken zo het veengebied van de Stellingwerfen binnen. Nederzettingen als Tronde (Ooststellingwerf) en Rijsberkampen, Zandhuizen en Boekelte (Weststellingwerf) komen qua structuur overeen met de Drentse esdorpen.

Late middeleeuwen

Ooststellingwerf viel van de 10e tot de 14e eeuw onder de jurisdictie van de Bisschop van Utrecht, als graaf van Drenthe. In de periode 1309-1328 kwam Stellingwerf in opstand tegen de Bisschop van Utrecht. Twaalf Stellingwerfse kerspelen scheidden zich circa 1328 van Drenthe af en sloten zich aan bij de 'Frisonibus de Stellingewarf' (Friezen van Stellingwerf). In een oorkonde uit 1328 wordt beschreven dat Drenthe minder geld hoefde af te dragen aan de bisschop van Utrecht wegens het uittreden van de kerspelen uit Drenthe. Vanaf 1328 is Ooststellingwerf geheel onafhankelijk met een eigen bestuur. Het bestuur was in die tijd in handen van de Stellingen (vertegenwoordigers van een stelle ofwel meetellende hoeve). Vaak waren dat de eigenerfde boeren. Stellingen waren de gevolmachtigden van de bevolking en zij vervulden verschillende functies, zoals buurrechter, bestuurder, notaris en gezant. Het ambt wisselde jaarlijks bij toerbeurt en het ging van hoeve tot hoeve en van dorp tot dorp. Het bestuur bestond steeds uit drie Stellingen waarvan twee uit het westelijke deel en één het oostelijke deel van de Stellingwerven. Rond 1500 kwam er een einde aan de vrijheid van de Friese landgemeenten en zo ook aan de vrijheid van de Stellingwerven. Hertog Albrecht van Saksen werd de nieuwe landheer en lijfde het gebied in bij Friesland.

De dorpen **Appelscha**, Donkerbroek, Elsloo, Fochteloo, Haule, Langedijke, Makkinga, Nijberkoop, Oldeberkoop en **Oosterwolde** zijn in de late middeleeuwen ontstaan.

Bijlage 2

Geraadpleegde bronnen en kaarten

Actueel Hoogtebestand Nederland (www.ahn.nl)

Archeologische Monumentenkaart (AMK)

ARCHIS (archeologische database van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed)

Atlas Schotanus 1718

Atlas Eekhoff 1849-1859

Friese Archeologische Monumentenkaart Extra (FAMKE)

Grote Historische topografische Atlas Friesland ± 1900 – 1930, schaal 1: 25000. Tilburg 2006.

Grote Historische Provincie Atlas, 1: 25000. Friesland 1853 – 1856. Groningen 1992.

Jager, S. en E. van Ginkel, Assen 2005, *Archeologie van de Stellingwerven. Rendierjagers, boeren en ontginners in het stroomgebied van Tjonger en Linde.*

Karstkarel, K, Leeuwarden 2005, *419 x Friesland. Van Slijkenburg tot Moddergat.*

Luchtfoto's Google Earth.

Minuutplans uit het begin van de negentiende eeuw (watwaswaar.nl en www.hisgis.nl)

Oosterwijk, T.H., Oosterwolde 1977, *Notities uit de Geschiedenis van de Ooststellingwerfse dorpen.*

Bodemkaart van Nederland, schaal 1: 50.000. Stiboka, Wageningen 1985.

Versfelt, H.J. & M. Schroor, 2005. *De atlas van Huguenin; militair-topografische kaarten van Noord-Nederland, 1819-1829.* Historische inleiding en samenstelling door H.J. Versfelt en M. Schroor. Heveskes Uitgevers/Drentse Historische Vereniging, Groningen/Veendam.

Bijlage 3

Archeologische periodes

paleolithicum	tot 8800 v.Chr.
paleolithicum vroeg	tot 300000 C14
paleolithicum midden	300000 – 35000 C14
paleolithicum laat	35000 C14 - 8800 v.Chr.
paleolithicum laat A	35000 - 18000 C14
paleolithicum laat B	18000 C14 -8800 v.Chr.
mesolithicum	8800 - 4900 v.Chr.
mesolithicum vroeg	8800 - 7100 v.Chr.
mesolithicum midden	7100 - 6450 v.Chr.
mesolithicum laat	6450 -4900 v.Chr.
neolithicum	5300 - 2000 v.Chr.
neolithicum vroeg	5300 - 4200 v.Chr.
neolithicum vroeg A	5300 - 4900 v.Chr.
neolithicum vroeg B	4900 - 4200 v.Chr.
neolithicum midden	4200 - 2850 v.Chr.
neolithicum midden A	4200 - 3400 v.Chr.
neolithicum midden B	3400 - 2850 v.Chr.
neolithicum laat	2850 - 2000 v.Chr.
neolithicum laat A	2850 - 2450 v.Chr.
neolithicum laat B	2450 - 2000 v.Chr.
bronstijd	2000 - 800 v.Chr.
bronstijd vroeg	2000 - 1800 v.Chr.
bronstijd midden	1800 - 1100 v.Chr.
bronstijd midden A	1800 - 1500 v.Chr.
bronstijd midden B	1500 - 1100 v.Chr.
bronstijd laat	1100 - 800 v.Chr.
ijzertijd	800 - 12 v.Chr.
ijzertijd vroeg	800 - 500 v.Chr.
ijzertijd midden	500 - 250 v.Chr.
ijzertijd laat	250 - 12 v.Chr.
Romeinse tijd	12 v.Chr. - 450 n.Chr.
Romeinse tijd vroeg	12 v.Chr. - 70 n.Chr.
Romeinse tijd vroeg A	12 v.Chr. - 25 n.Chr.
Romeinse tijd vroeg B	25 - 70 n.Chr.
Romeinse tijd midden	70 - 270 n.Chr.
Romeinse tijd midden A	70 - 150 n.Chr.
Romeinse tijd midden B	150 - 270 n.Chr.
Romeinse tijd laat	270 - 450 n.Chr.
Romeinse tijd laat A	270 - 350 n.Chr.
Romeinse tijd laat B	350 - 450 n.Chr.
middeleeuwen	450 - 1500 n.Chr.
middeleeuwen vroeg	450 - 1050 n.Chr.
middeleeuwen vroeg A	450 - 525 n.Chr.
middeleeuwen vroeg B	525 - 725 n.Chr.
middeleeuwen vroeg C	725 - 900 n.Chr.
middeleeuwen vroeg D	900 - 1050 n.Chr.
middeleeuwen laat	1050 - 1500 n.Chr.
middeleeuwen laat A	1050 - 1250 n.Chr.
middeleeuwen laat B	1250 - 1500 n.Chr.
nieuwe tijd	1500 – heden
nieuwe tijd A	1500 - 1650 n.Chr.
nieuwe tijd B	1650 - 1850 n.Chr.
nieuwe tijd C	1850 – heden

217930 / 558132

214114 / 554317

Legenda

- WAARNEMINGEN**
- HUIZEN
 - TOP10 ((c)TDN)
- MONUMENTEN**
- archeologische waarde
 - hoge archeologische waarde
 - zeer hoge archeologische waarde
 - zeer hoge arch waarde, beschermd
- TOP10 ((c)TDN)**
- bebouwd gebied
 - doorgaande wegen
 - bos
 - bouwland
 - weiland
 - boomgaard/kwekerij
 - heide
 - zand
 - begraafplaats
 - water
 - overig bodemgebruik

Archis2

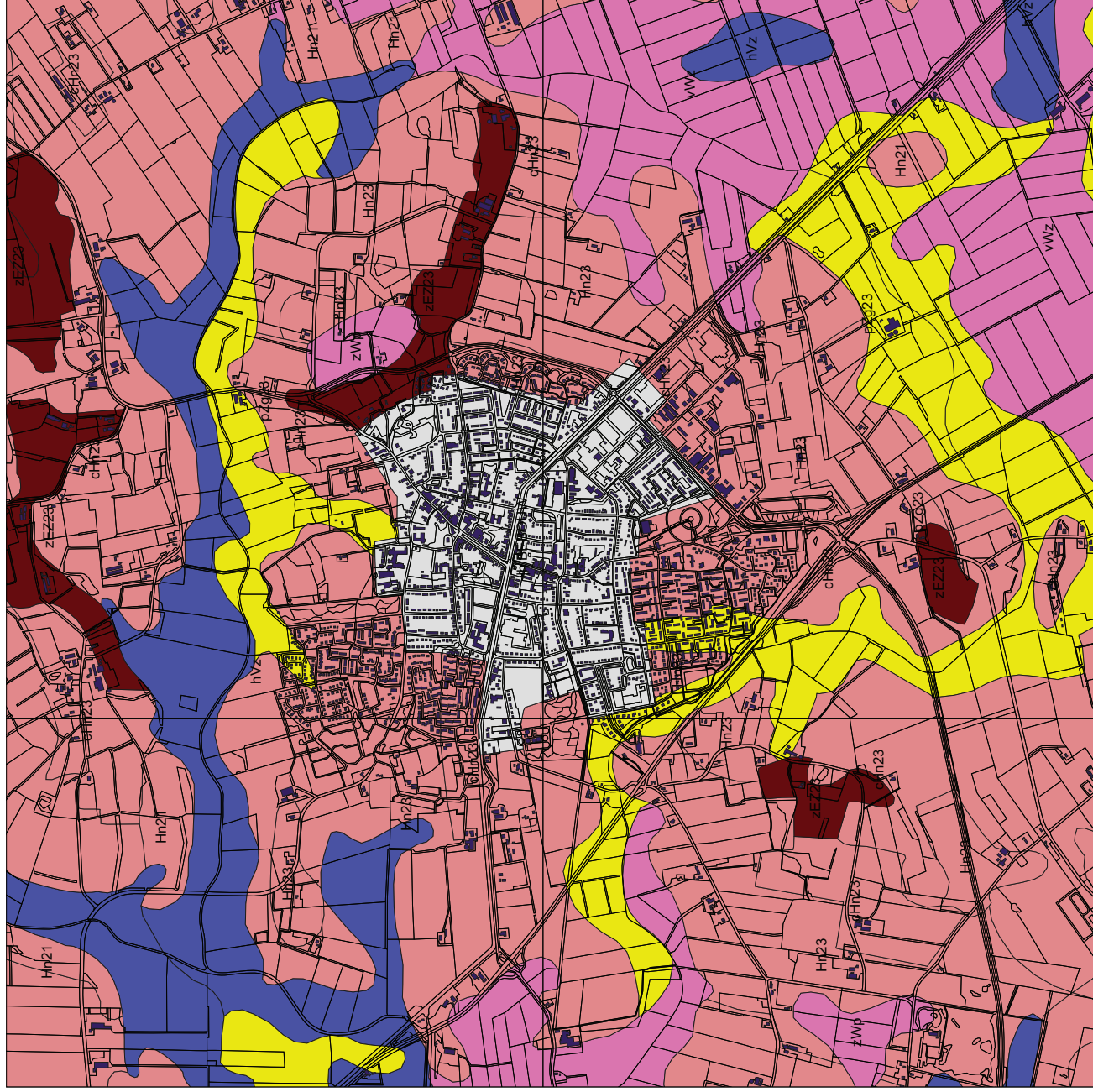

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Bodemkaart van Oosterwolde en directe omgeving

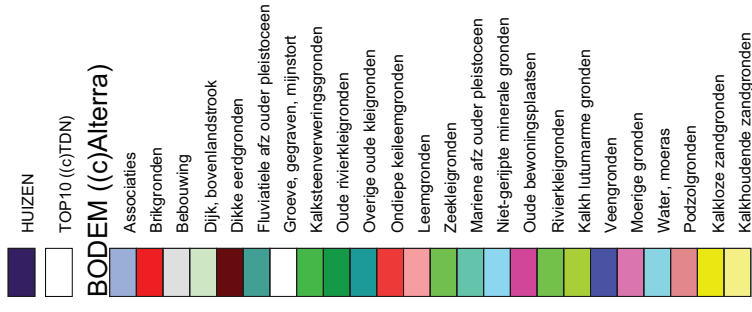
23-02-2012

218374 / 558758

213280 / 553664

Legenda

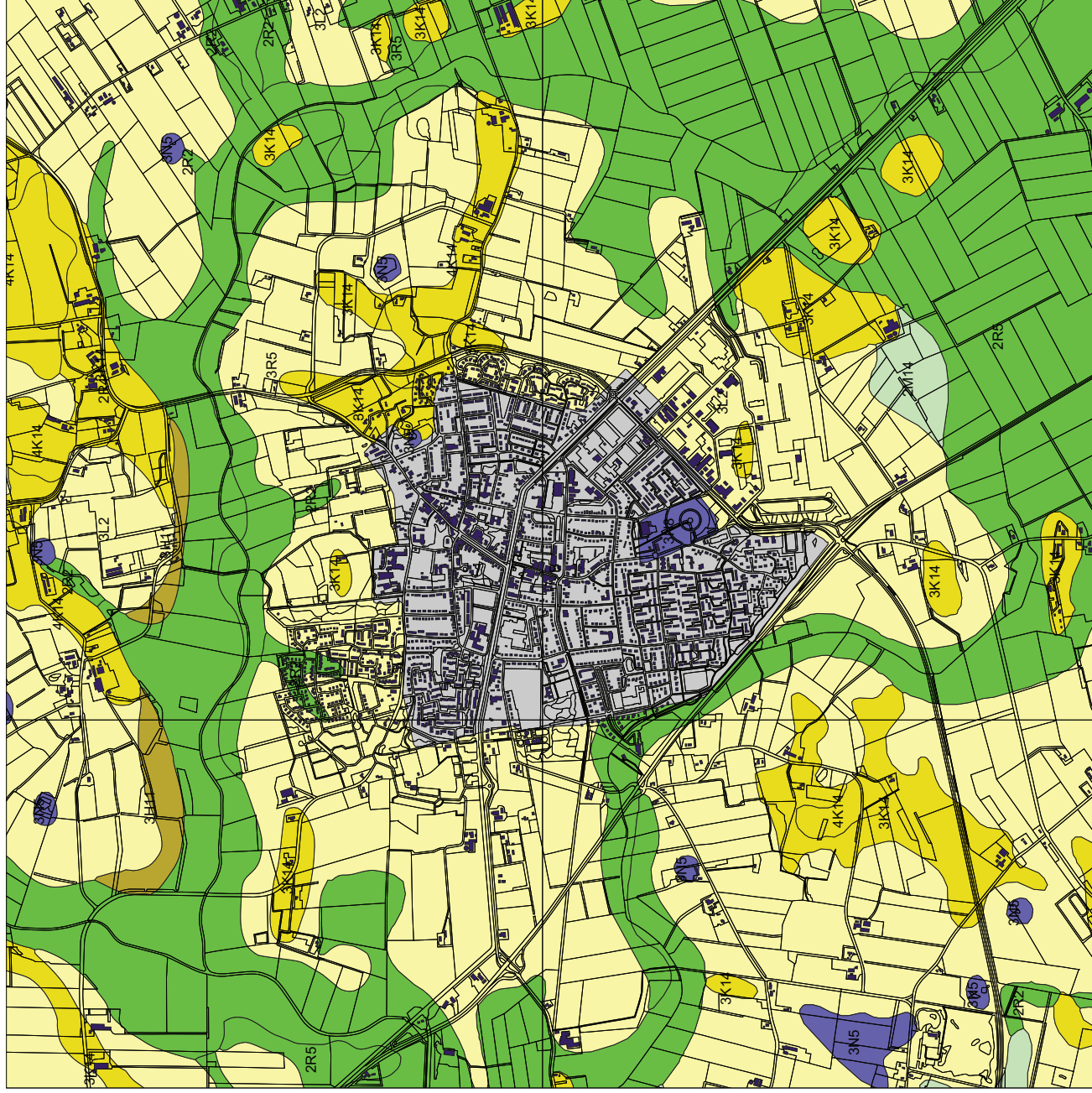
Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Geomorfologische kaart van Oosterwolde en directe omgeving

23-02-2012

218374 / 558758

213280 / 553664

Legenda

- HUIZEN
- TOP10 ((c)TDN)
- GEOMORFOLOGIE ((c)Alterra)**
- Wanden
- Hoge heuvels en ruggen
- Terpen
- Hoge duinen
- Plateaus
- Terrassen
- Plateau-achtige vormen
- Waaervormige glooiingen
- Niet-waaervormige glooiingen
- Lage ruggen en heuvels
- Welvingen
- Vlakten
- Laagten
- Ondiepe dalen
- Matig diepe dalen
- Diepe dalen
- Water
- Bebouwing
- Overig (Dijken etc)

Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Monumentnr:	8230	Oppervlakte:	7.587 m2
CMA-nr:	11H - 014		
Status:	Terrein van hoge archeologische waarde		
Toponiem:	KLAZINGA		
Plaats:	Oosterwolde		
Gemeente:	Ooststellingwerf		
Provincie:	Friesland		
Coördinaten:	217297 / 556559		
Terreinbeheerder:	Niet van toepassing		

Complexen

<u>Complextype</u>	<u>Begindatering</u>	<u>Einddatering</u>
Graf, onbepaald	Neolithicum laat	Neolithicum laat
Nederzetting, onbepaald	IJzertijd midden	IJzertijd midden

Beschrijving

Terrein met sporen van bewoning en/of begraving uit het Laat Neolithicum/IJzertijd. Het betreft een terrein waarop een esdek met een dikte van circa 70-80 cm. op een dekzandrug ligt. In het dekzand is met booronderzoek een vrijwel gaaf podzolprofiel aangetroffen. Naast een begraving uit het Laat Neolithicum is hier aardewerk uit de Midden IJzertijd aangetroffen (Ruinen-Wommels).

CAA 12270 Inventarisatie: RAAP FR0006

Literatuur

JAGER, S.W. 1988 , in: RAAP-rapport: Een inventarisatie van archeologische elementen t.b.v. het intentieprogramma bodembeschermingsgebieden in de provincie Friesland

JAGER, S.W. 1989 , in: RAAP-rapport: Niet-zichtbare, archeologische elementen in de provincie Friesland Een revisie van de huidige overzichtskaart

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Monumentnr:	8236	Oppervlakte:	62.886 m2
CMA-nr:	11H - 020		
Status:	Terrein van zeer hoge archeologische waarde		
Toponiem:	MEDHUIZEN		
Plaats:	Oosterwolde		
Gemeente:	Ooststellingwerf		
Provincie:	Friesland		
Coördinaten:	217622 / 556478		
Terreinbeheerder:	Niet van toepassing		

Complexen

Complextype

Begindatering

Einddatering

Nederzetting, onbepaald	Neolithicum laat	IJzertijd midden
-------------------------	------------------	------------------

Beschrijving

Terrein met sporen van bewoning.

Het betreft een hoge dekzandrug met een intact podzolprofiel, waarop zich een circa 0.8 meter dik esdek bevindt. Bij de aanleg van een weg in 1970 werd hier een graf uit het Laat Neolithicum ontdekt (Boschker, FM). Verder is op dezelfde dekzandrug Ruinen-Wommels aardewerk aangetroffen. De bewoningssporen die zich over de dekzandrug uitstrekken zijn goed geconserveerd onder het esdek.

Inventarisatie: RAAP FR0006.

Booronderzoek RAAP 1988.

Literatuur

JAGER, S.W. 1988 , in: RAAP-rapport: Een inventarisatie van archeologische elementen t.b.v. het intentieprogramma bodembeschermingsgebieden in de provincie Friesland

JAGER, S.W. 1989 , in: RAAP-rapport: Niet-zichtbare, archeologische elementen in de provincie Friesland Een revisie van de huidige overzichtskaart

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Monumentnr: 15133 **Oppervlakte:** 53.238 m2
CMA-nr: 11H - 027
Status: Terrein van hoge archeologische waarde
Toponiem: OOSTERWOLDE-DORP
Plaats: Oosterwolde
Gemeente: Ooststellingwerf
Provincie: Friesland
Coördinaten: 215943 / 556740
Terreinbeheerder: Niet van toepassing

Complexen

<u>Complextype</u>	<u>Begindatering</u>	<u>Einddatering</u>
Stad	Middeleeuwen laat	Nieuwe tijd C

Beschrijving

Terrein met sporen van bewoning. Het betreft de dorpskern van Oosterwolde.

CAA 12220.

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr:	12189	Vondstmelding:	Extern nr:
Objectcode:	11HN-7		Onderzoeksmelding:
Coördinaten:	214910 / 556300		
Toponiem:	DUISTEREWEG		
Plaats:	Oosterwolde		
Gemeente:	Ooststellingwerf		
Provincie:	Friesland		
Vinder/datum:	Onbekend / 9999		
Invoerder/datum:	Particulier / 08-1964		
Beschrijver/datum:	Elzinga / 15-09-1964		
Verwerving:	Niet-archeologisch: graafwerk	Geomorfologie:	Onbekend
Grondgebruik:	Onbekend	NAP maaiveld:	

Beschrijving

AD04 BURGEMEESTER MR BONTEKOE, JA EN DE HEER HOUTSMA, PWASKEMEER HEBBEN DIT VIA ELZINGA, G GEMELD. RCC: DOCUMENTATIERCC: NBKNOB 15 SEPT 1964 PAG 242

Vondsten

Complex:	Onbekend	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	1	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Vuursteen		
Code algemeen:	Dolk (onderdeel)	Begindatering:	Neolithicum laat A: 2850 - 2450 vC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Neolithicum laat B: 2450 - 2000 vC
Toelichting:	'DOLKPUNT VAN BRUINGRIJZE VUURSTEEN'; 'NEO' (E.D.: EVT. BRONSV-BRON SMA)		

Collectie

Beheerder:	PROVINCIAAL MUSEUM FRIESLAND/FRIES MUSEUM
Toelichting:	Niets ingevuld

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr:	12220	Vondstmelding:	Extern nr:
Objectcode:	11HN-30		Onderzoeksmelding:
Coördinaten:	216000 / 556500		
Toponiem:	OOSTERWOLDE		
Plaats:	Oosterwolde		
Gemeente:	Ooststellingwerf		
Provincie:	Friesland		
Vinder/datum:	POPPING / 9999		
Invoerder/datum:	Particulier / 9999		
Beschrijver/datum:	Onbekend / 9999		
Verwerving:	Niet-archeologisch: onbepaald	Geomorfologie:	Onbekend
Grondgebruik:	Onbekend	NAP maaiveld:	

Beschrijving

RCC: DOCUMENTATIERCC: 106E VERSLAG FRIESGENOOTSCHAP 1934 PAG 8

Vondsten

Complex:	Onbekend	Cultuur:	Elp-cultuur
Aantal:	1	Toestand:	Compleet
Materiaal:	Brons		
Code algemeen:	Mes (onderdeel)	Begindatering:	Bronstijd midden: 1800 - 1100 vC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Bronstijd midden: 1800 - 1100 vC
Toelichting:	HET MES VAN APPELSCHA?(ZIE BUTLER 1974)		

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr:	12221	Vondstmelding:	Extern nr:
Objectcode:	11HN-31		Onderzoeksmelding:
Coördinaten:	216000 / 556500		
Toponiem:	OOSTERWOLDE		
Plaats:	Oosterwolde		
Gemeente:	Ooststellingwerf		
Provincie:	Friesland		
Vinder/datum:	Onbekend / 9999		
Invoerder/datum:	Particulier / 9999		
Beschrijver/datum:	Onbekend / 9999		
Verwerving:	Indirect: collectie	Geomorfologie:	Onbekend
Grondgebruik:	Onbekend	NAP maaiveld:	

Beschrijving

AD18 VERWORVEN DOOR AANKOOP VAN DHR VERLEUR TE NIJKERKAD301 VERMOEDELIJK AFKOMSTIG VAN LATE KOGELPOTTEN.RCC: DOCUMENTATIERCC: INVENTARISLIJST RMO LEIDEN

Vondsten

Complex:	Onbekend	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	3	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Kogelpot	Begindatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Toelichting:	'KLEINE FRAGMENTEN VAN GRAUW BRUINROOD OF GRIJSACHTIG AARDEWERK'= KGP (RP)		

Collectie

Beheerder:	RIJKSMUSEUM VAN OUDHEDEN
Toelichting:	Niets ingevuld

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr:	12239	Vondstmelding:	Extern nr:
Objectcode:	11HN-49		Onderzoeksmelding:
Coördinaten:	217450 / 556650		
Toponiem:	NOORDERKAMPEN		
Plaats:	Oosterwolde		
Gemeente:	Ooststellingwerf		
Provincie:	Friesland		
Vinder/datum:	Onbekend / 9999		
Invoerder/datum:	Particulier / 9999		
Beschrijver/datum:	Onbekend / 9999		
Verwerving:	Indirect: literatuur	Geomorfologie:	Onbekend
Grondgebruik:	Onbekend	NAP maaiveld:	

Beschrijving

RCC: DOCUMENTATIERCC: GEGEVENS FRIESMUSEUM AUG 1967

Vondsten

Complex:	Onbekend	Cultuur:	Hamburg-cultuur
Aantal:	1	Toestand:	Compleet
Materiaal:	Vuursteen		
Code algemeen:	Steker	Begindatering:	Paleolithicum laat B: 18000 C14 -8800 vC
Code specifiek:	krombeksteker/'Zinke'	Einddatering:	Paleolithicum laat B: 18000 C14 -8800 vC
Toelichting:	'NIET' (E.D.)		

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr:	12270	Vondstmelding:	Extern nr:
Objectcode:	11HN-79		Onderzoeksmelding:
Coördinaten:	217340 / 556540		
Toponiem:	KLAZINGA		
Plaats:	Oosterwolde		
Gemeente:	Ooststellingwerf		
Provincie:	Friesland		
Vinder/datum:	Particulier / 9999		
Invoerder/datum:	Elzinga / 10-1970		
Beschrijver/datum:	Elzinga / 9999		
Verwerving:	Niet-archeologisch: onbepaald	Geomorfologie:	Onbekend
Grondgebruik:	Bebouwing/erf/weg/kerkhof	NAP maaiveld:	

Beschrijving

AD24 VLAKGRAF EN 2 KLEINE LANGWERPIGE KUILEN MET LICHTGRIJZEVULLING EN EEN ZGN HOEVIJZERENVORMIGE KUILDETERMINATIE DOOR BAI OLV ELZINGA, GRCC: DOCUMENTATIERCC: NBKNOB NOV 1970 PAG 127 EN 128 ARCHIEF ROB

Vondsten

Complex:	Vlakgraf, onbepaald	Cultuur:	Enkelgraf-cultuur
Aantal:	1	Toestand:	Compleet
Materiaal:	Vuursteen		
Code algemeen:	Bijl	Beginndatering:	Neolithicum laat A: 2850 - 2450 vC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Neolithicum laat A: 2850 - 2450 vC
Toelichting:	O:'BEKAPT EN GESLEPEN';L:7,9;B:3,54 CM;'NEO..'(E.D.);VML.VLAKGRAF,INHUMATIE		
<hr/>			
Complex:	Graf, onbepaald	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	9999	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Niet van toepassing		
Code algemeen:	Kuil	Beginndatering:	Neolithicum: 5300 - 2000 vC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Bronstijd laat: 1100 - 800 vC
Toelichting:	'NEO BRONSL' (E.D.: ZIE OVERIGE VONDSTEN; NKNOB 1970, *127-128)		
<hr/>			
Complex:	Graf, onbepaald	Cultuur:	Eems-cultuur
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Aardewerk, handgevormd	Beginndatering:	Bronstijd laat: 1100 - 800 vC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Bronstijd laat: 1100 - 800 vC
Toelichting:	D:'VINGERNAGEL INDRUKKENVERSIERING';'UIT KUILEN';'BRONSL'(E.D.:ZIE NKNOB'70)		
<hr/>			
Complex:	Graf, onbepaald	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	9999	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Vuursteen		
Code algemeen:	Schrabber	Beginndatering:	Neolithicum: 5300 - 2000 vC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Neolithicum: 5300 - 2000 vC
Toelichting:	'SCHRABBERS KLEIN'; 'UIT KUILEN'; 'NEO BRONSL' (E.D.)		

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Complex: Graf, onbepaald
Aantal: 2
Materiaal: Keramiek
Code algemeen: Standvoetbeker
Code specifiek: 1b-beker
Toelichting: 'WANDFRAGMENT EN EEN BODEMFRAGMENT TYPE STANDVOETBEKER ALS UIT VLAKGRAF'
Cultuur: Enkelgraf-cultuur
Toestand: Fragment
Beginndatering: Neolithicum laat A: 2850 - 2450 vC
Einddatering: Neolithicum laat A: 2850 - 2450 vC

Complex: Graf, onbepaald
Aantal: 9999
Materiaal: Keramiek
Code algemeen: Aardewerk, handgevormd
Code specifiek: Niet van toepassing
Toelichting: O:'GLADWANDIG';'DUN';VAN 1 POT;'SCHOUDERKNIK';'..BRONSL'(E.D.:ZIE NKNOB'70)
Cultuur: Eems-cultuur
Toestand: Fragment
Beginndatering: Bronstijd laat: 1100 - 800 vC
Einddatering: Bronstijd laat: 1100 - 800 vC

Complex: Graf, onbepaald
Aantal: 9999
Materiaal: Vuursteen
Code algemeen: Afslag
Code specifiek: Niet van toepassing
Toelichting: 'NEO BRONSL' (E.D.); 'UIT KUILEN'
Cultuur: Onbekend
Toestand: Onbekend
Beginndatering: Neolithicum: 5300 - 2000 vC
Einddatering: Neolithicum: 5300 - 2000 vC

Complex: Graf, onbepaald
Aantal: 9999
Materiaal: Keramiek
Code algemeen: Aardewerk, handgevormd
Code specifiek: Niet van toepassing
Toelichting: V:'GROF VERSCHRAALD';'WSCH PREHIST';'UIT KUILEN';'NEO BRONSL'(E.D.)
Cultuur: Onbekend
Toestand: Fragment
Beginndatering: Neolithicum: 5300 - 2000 vC
Einddatering: IJzertijd: 800 - 12 vC

Complex: Vlakgraf, onbepaald
Aantal: 9999
Materiaal: Keramiek
Code algemeen: Standvoetbeker
Code specifiek: 1b-beker
Toelichting: VAN 1 BEKER;'MET ENKELE ROND HALS AANGEBRACHTTE HORIZONTALE GROEFLIJNEN'
Cultuur: Enkelgraf-cultuur
Toestand: Fragment
Beginndatering: Neolithicum laat A: 2850 - 2450 vC
Einddatering: Neolithicum laat A: 2850 - 2450 vC

Collectie

Beheerder: PROVINCIAAL MUSEUM FRIESLAND/FRIES MUSEUM
Toelichting: Niets ingevuld

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr:	12279	Vondstmelding:	Extern nr:
Objectcode:	11HZ-4		Onderzoeksmelding:
Coördinaten:	215180 / 555500		
Toponiem:	OOSTERWOLDE		
Plaats:	Oosterwolde		
Gemeente:	Ooststellingwerf		
Provincie:	Friesland		
Vinder/datum:	Onbekend / 9999		
Invoerder/datum:	Particulier / 9999		
Beschrijver/datum:	Onbekend / 9999		
Verwerving:	Niet-archeologisch: onbepaald	Geomorfologie:	Onbekend
Grondgebruik:	Onbekend	NAP maaiveld:	

Beschrijving

AD11 EN AD12 VUURSTEEN VINDPLAATSRCC: DOCUMENTATIERCC: GEGEVENS FRIES MUSEUM AUG 1967

Vondsten

Complex:	Onbekend	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	9999	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Vuursteen		
Code algemeen:	Onbekend	Begindatering:	Paleolithicum: tot 8800 vC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Nieuwe tijd: 1500 - 1950
Toelichting:			

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr:	12285	Vondstmelding:	Extern nr:
Objectcode:	11HZ-10		Onderzoeksmelding:
Coördinaten:	215350 / 556150		
Toponiem:	OOSTERWOLDE		
Plaats:	Oosterwolde		
Gemeente:	Ooststellingwerf		
Provincie:	Friesland		
Vinder/datum:	Onbekend / 9999		
Invoerder/datum:	Elzinga / 07-1960		
Beschrijver/datum:	Elzinga / 07-1960		
Verwerving:	Niet-archeologisch: graafwerk	Geomorfologie:	Onbekend
Grondgebruik:	Onbekend	NAP maaiveld:	

Beschrijving

AD301 GEVONDEN BIJ GRAVEN VAN RIOLERINGSSLEUF IN DESANDER ALBERTSLAANRCC: DOCUMENTATIERCC: NBKNOB 19600815

Vondsten

Complex:	Onbekend	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	1	Toestand:	Compleet
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Kogelpot	Begindatering:	Middeleeuwen vroeg C: 725 - 900 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Toelichting:	'KOGELPOT 27CM HOOG'		

Collectie

Beheerder:	PROVINCIAAL MUSEUM FRIESLAND/FRIES MUSEUM
Toelichting:	Niets ingevuld

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr:	12292	Vondstmelding:	Extern nr:
Objectcode:	11HZ-17		Onderzoeksmelding:
Coördinaten:	215700 / 555390		
Toponiem:	OOSTERWOLDE		
Plaats:	Oosterwolde		
Gemeente:	Ooststellingwerf		
Provincie:	Friesland		
Vinder/datum:	Onbekend / 9999		
Invoerder/datum:	Particulier / 1971		
Beschrijver/datum:	Elzinga / 01-9999		
Verwerving:	Archeologisch: opgraving	Geomorfologie:	Onbekend
Grondgebruik:	Bebouwing/erf/weg/kerkhof	NAP maaiveld:	

Beschrijving

AD29 ZIE OOK GIFFEN,AEVAN BAUART PAG 35 EN AFB 24AD24 KRINGGREPURNENVELD.RCC: DOCUMENTATIERCC: NBKNOB AUG 1971 P 103 EN OKT 71 P 124 125; GIFFEN,AEVAN GRAFHEUVELS INRCC: OOSTERWOLDE IN DE VRIJE FRIES 29 P 37;

Vondsten

Complex:	Urnenveld	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	9999	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Vuursteen		
Code algemeen:	Onbekend	Beginndatering:	Mesolithicum: 8800 - 4900 vC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Bronstijd: 2000 - 800 vC
Toelichting:	'NIET' (E.D.: ZIE NKOB 1971, *125); 'ARTEFACTEN'		

Complex:	Urnenveld	Cultuur:	Eems-cultuur
Aantal:	9999	Toestand:	Compleet
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Aardewerk, handgevormd	Beginndatering:	Bronstijd laat: 1100 - 800 vC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	IJzertijd vroeg: 800 - 500 vC
Toelichting:	'NIET' (E.D.: ZIE ELZINGA, ARCHEOLOGIE EN HISTORIE, 1973)		

Collectie

Beheerder:	PROVINCIAAL MUSEUM FRIESLAND/FRIES MUSEUM
Toelichting:	Niets ingevuld

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr:	12311	Vondstmelding:	Extern nr:
Objectcode:	11HZ-33		Onderzoeksmelding:
Coördinaten:	216000 / 555000		
Toponiem:	VENEKOTEN		
Plaats:	Oosterwolde		
Gemeente:	Ooststellingwerf		
Provincie:	Friesland		
Vinder/datum:	Onbekend / 9999		
Invoerder/datum:	Particulier / 9999		
Beschrijver/datum:	Onbekend / 9999		
Verwerving:	Niet-archeologisch: onbepaald	Geomorfologie:	Onbekend
Grondgebruik:	Onbekend	NAP maaiveld:	

Beschrijving

VINDPLAATS VUURSTEEN WERKTUIGJES UIT VERSCHILLENDEPERIODEN.RCC: DOCUMENTATIERCC: POPPING,HJ IN DE VRIJE FRIES 1929 PAG 31-32

Vondsten

Complex:	Onbekend	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	9999	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Vuursteen		
Code algemeen:	Werktuig/gereedschap (onderdeel)	Beginndatering:	Paleolithicum laat B: 18000 C14 -8800 vC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Neolithicum: 5300 - 2000 vC
Toelichting:	'NIET' (E.D.:EVT (OOK) BRONS); ZIE POPPING, DE VRIJE FRIES 1929, 31-32		

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr:	12314	Vondstmelding:	Extern nr:
Objectcode:	11HZ-36		Onderzoeksmelding:
Coördinaten:	216000 / 555000		
Toponiem:	VENEKOTEN		
Plaats:	Oosterwolde		
Gemeente:	Ooststellingwerf		
Provincie:	Friesland		
Vinder/datum:	Onbekend / 9999		
Invoerder/datum:	Particulier / 9999		
Beschrijver/datum:	Onbekend / 9999		
Verwerving:	Niet-archeologisch: graafwerk	Geomorfologie:	Onbekend
Grondgebruik:	Onbekend	NAP maaiveld:	

Beschrijving

GEVONDEN BIJ ZANDAFGRAVING IN VENEKOTEN WSCH AFKOMSTIGUIT VROEGER GESLECHTE GRAFHEUVELS.

Vondsten

Complex:	Onbekend	Cultuur:	Enkelgraf-cultuur
Aantal:	9999	Toestand:	Compleet
Materiaal:	Keramik		
Code algemeen:	Standvoetbeker	Beginndatering:	Neolithicum laat A: 2850 - 2450 vC
Code specifiek:	1b-beker	Einddatering:	Neolithicum laat A: 2850 - 2450 vC
Toelichting:	WSCH UIT GRAF;3 HOR. VISGRAATVERSIERING;H 12 WIJD 10,5 CM;INVNR A1933-8-1		
Complex:	Onbekend	Cultuur:	Enkelgraf-cultuur
Aantal:	9999	Toestand:	Compleet
Materiaal:	Keramik		
Code algemeen:	Standvoetbeker	Beginndatering:	Neolithicum laat A: 2850 - 2450 vC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Neolithicum laat A: 2850 - 2450 vC
Toelichting:	VERT. ZIGZAGLIJNEN TELKENS 4 LIJNEN BIJEEN;ZZ/1D H:8,5;DM 8;WSCH UIT GRAF		
Complex:	Onbekend	Cultuur:	Enkelgraf-cultuur
Aantal:	9999	Toestand:	Compleet
Materiaal:	Keramik		
Code algemeen:	Standvoetbeker	Beginndatering:	Neolithicum laat A: 2850 - 2450 vC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Neolithicum laat A: 2850 - 2450 vC
Toelichting:	D:2 RIJEN INDRUKKEN;H 19,5;DM BUIK 12,4 CM;WSCH UIT GRAF;INVNR A1933-8-5		
Complex:	Onbekend	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramik		
Code algemeen:	Beker	Beginndatering:	Neolithicum laat A: 2850 - 2450 vC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Neolithicum laat B: 2450 - 2000 vC
Toelichting:	'WAARVAN EEN BODEMFRAGMENT';'INVENT NR A1933-8-7'WSCH UIT GRAF/GRAVEN(E.D.)		
Complex:	Onbekend	Cultuur:	Klokbeker-cultuur
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramik		
Code algemeen:	Klokbeker	Beginndatering:	Neolithicum laat B: 2450 - 2000 vC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Neolithicum laat B: 2450 - 2000 vC
Toelichting:	GRAFVONDST?; EVT FRAGMENT STANDVOETBEKER (E.D.)		

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Complex:	Onbekend	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramik		
Code algemeen:	Standvoetbeker	Beginndatering:	Neolithicum laat A: 2850 - 2450 vC
Code specifiek:	1d-beker	Eindndatering:	Neolithicum laat A: 2850 - 2450 vC
Toelichting:	UIT GRAF? (E.D.);FRAGMENTEN VAN 1 BEKER;H: NOG CA 16 CM;INVNR A1933-8-2		
<hr/>			
Complex:	Onbekend	Cultuur:	Enkelgraf-cultuur
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramik		
Code algemeen:	Standvoetbeker	Beginndatering:	Neolithicum laat A: 2850 - 2450 vC
Code specifiek:	1d-beker	Eindndatering:	Neolithicum laat A: 2850 - 2450 vC
Toelichting:	H:5,5 CM;OPPERVLAKKIG+ONREGELMATIG VERSIERD;WSCH UIT GRAF;INVNR A1933-8-4		
<hr/>			
Complex:	Onbekend	Cultuur:	Klokbeker-cultuur
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramik		
Code algemeen:	Klokbeker	Beginndatering:	Neolithicum laat B: 2450 - 2000 vC
Code specifiek:	epimaritiem	Eindndatering:	Neolithicum laat B: 2450 - 2000 vC
Toelichting:	WSCH UIT GRAF (E.D.); H 17 CM; INVNR A1933-8-6; 'DIK GROF AARDEWERK'		

Collectie

Beheerder: RIJKSMUSEUM VAN OUDHEDEN
Toelichting: Niets ingevuld

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 238264 **Vondstmelding:** 238264 **Extern nr:**
Objectcode: 11HZ-17 **Onderzoeksmelding:**
Coördinaten: 215700 / 555390
Toponiem: SNELLINGERDIJK
Plaats: Oosterwolde
Gemeente: Ooststellingwerf
Provincie: Friesland
Vinder/datum: Biologisch Archeologisch Instituut / 29-06-1971
Invoerder/datum: Particulier / 30-06-1971
Beschrijver/datum: Elzinga / 07-1971
Verwerving: Archeologisch: opgraving **Geomorfologie:** Esdek
Grondgebruik: Grasland/weideland **NAP maaiveld:**

Beschrijving

In 1924/1925 heeft Van Giffen vlak in de buurt opgegraven. Tijdens deze opgraving wordt een deel van die opgraving geraakt. Over het aardewerk: 1 dubbelconische pot met 2 oren op de schouder; 11-orige pot met verticale ribbels en groeven op de schouder; 1 dubbelconische pot; 1 klein versierd potje; 1 dubbelconisch, vrijwel gaafpotje; 1 urn met vingertopindrukken op de mondrand en versiering langs deschouder. Een deel van het aardewerk zou van de Zeijener cultuur, 500-400v. Chr. zijn. De dagrapporten van Van Giffen 1924/1925 zitten niet in de map Ooststellingwerf.

Vondsten

Complex:	Onbekend	Cultuur:	Hamburg-cultuur
Aantal:	9999	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Vuursteen		
Code algemeen:	Kling	Begindatering:	Paleolithicum laat: 35000 C14 - 8800 vC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Paleolithicum laat: 35000 C14 - 8800 vC
Toelichting:			
<hr/>			
Complex:	Onbekend	Cultuur:	Hamburg-cultuur
Aantal:	9999	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Vuursteen		
Code algemeen:	Schrabber	Begindatering:	Paleolithicum laat: 35000 C14 - 8800 vC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Paleolithicum laat: 35000 C14 - 8800 vC
Toelichting:			
<hr/>			
Complex:	Urnenveld	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	9999	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Aardewerk, handgevormd	Begindatering:	Bronstijd laat: 1100 - 800 vC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Bronstijd laat: 1100 - 800 vC
Toelichting:	Zie vrije tekst.		
<hr/>			
Complex:	Onbekend	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Hout/houtskool		
Code algemeen:	Houtskool	Begindatering:	Paleolithicum laat B: 18000 C14 -8800 vC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Neolithicum: 5300 - 2000 vC
Toelichting:	P:waarschijnlijk ouder dan grafveld.		

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Complex:	Weg	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	1	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Niet van toepassing		
Code algemeen:	Weg, (on)verhard	Beginndatering:	Neolithicum midden B: 3400 - 2850 vC
Code specifiek:	karrespoor	Einddatering:	Nieuwe tijd C: 1850 - 1950
Toelichting:			
<hr/>			
Complex:	Onbekend	Cultuur:	Hamburg-cultuur
Aantal:	9999	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Vuursteen		
Code algemeen:	Onbekend	Beginndatering:	Paleolithicum laat: 35000 C14 - 8800 vC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Paleolithicum laat: 35000 C14 - 8800 vC
Toelichting:	Bewerkt vuursteen en kernstenen.		
<hr/>			
Complex:	Urnenveld	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Bot, menselijk		
Code algemeen:	Crematieresten	Beginndatering:	Bronstijd laat: 1100 - 800 vC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Bronstijd laat: 1100 - 800 vC
Toelichting:	Meestal in het centrum, soms in urnen, soms verspreid/verstoord.		
<hr/>			
Complex:	Onbekend	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	9999	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Niet van toepassing		
Code algemeen:	Kuil	Beginndatering:	Paleolithicum laat B: 18000 C14 -8800 vC
Code specifiek:	haardkuil	Einddatering:	Neolithicum: 5300 - 2000 vC
Toelichting:	P:waarschijnlijk ouder dan grafveld.		
<hr/>			
Complex:	Urnenveld	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Niet van toepassing		
Code algemeen:	Greppel/sloot	Beginndatering:	Bronstijd laat: 1100 - 800 vC
Code specifiek:	kringgreppel/ringsloot	Einddatering:	Bronstijd laat: 1100 - 800 vC
Toelichting:	Ongeveer 26 stuks, diameter 1.6-4.3m.		
<hr/>			
Complex:	Onbekend	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Niet van toepassing		
Code algemeen:	Grondspoor/grondverkleuring	Beginndatering:	Bronstijd laat: 1100 - 800 vC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Bronstijd laat: 1100 - 800 vC
Toelichting:	Ontginningsstroken of zandgaten voor de heuvels van het grafveld?		

Documentatie

Type:	Verslag
Beheerder:	Onbekend
Toelichting:	met kranteartikel en publikatie.
Type:	Tekening
Beheerder:	Onbekend
Toelichting:	Veld: Ga 6, 16/1-9a(1971)

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Type: Tekening
Beheerder: Onbekend
Toelichting: Net: Ga 10, 6/1-3(1971)

Literatuur

Elzinga, G. 1971 Friesland, Ooststellingwerf (p.103), in: Nieuwsbulletin van de Koninklijke Nederlandse Oudheidkundige Bond

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 238268 **Vondstmelding:** 238268 **Extern nr:**
Objectcode: 11HZ-47 **Onderzoeksmelding:**
Coördinaten: 216920 / 554980
Toponiem: FOCHTELERWEG
Plaats: Venekoten
Gemeente: Ooststellingwerf
Provincie: Friesland
Vinder/datum: Onbekend / 1932
Invoerder/datum: Particulier / 1981
Beschrijver/datum: JAGER / 01-9999
Verwerving: Archeologisch: booronderzoek **Geomorfologie:** Esdek
Grondgebruik: Onbekend **NAP maaiveld:**

Beschrijving

Een nader onderzoek naar de vindplaats van een grafveldje. In 1932 werd tijdens een zandafgraving onder Venekoten de grafgraven van een viertal vlakgraven gevonden. Het betreft hier materiaal van zowel de SVB-culturels de Klokbekercultuur. De gevonden voorwerpen bevinden zich in het Oudheidkundig Museum te Leiden onder inventarisnr. a-1933/8 1t/m 6. Uit de verslaggeving van H.J. Popping kon opgemaakt worden, dat de vondsten aan het daglicht kwamen, toen zand onder een ca. 1m dik esdek werd afgegraven. Een booronderzoek moet het afgegraven perceel afgrenzen. Dit terrein heeft een profielopbouw, waarbij het esdek (ca. 50cm) direct op geelwit zandrast. In het gebied buiten de zandafgraving daarentegen zijn onder het dunne esdek (plaatselijk) een A2 en een B2-horizont te onderscheiden. Het grafveldje was gelegen op een dekzandrug in de nabijheid van het stroomdalgebied van het Grootdiep en het Kleindiep. De dagrapporten van 1932 bevinden zich niet in de map Ooststellingwerf.

Vondsten

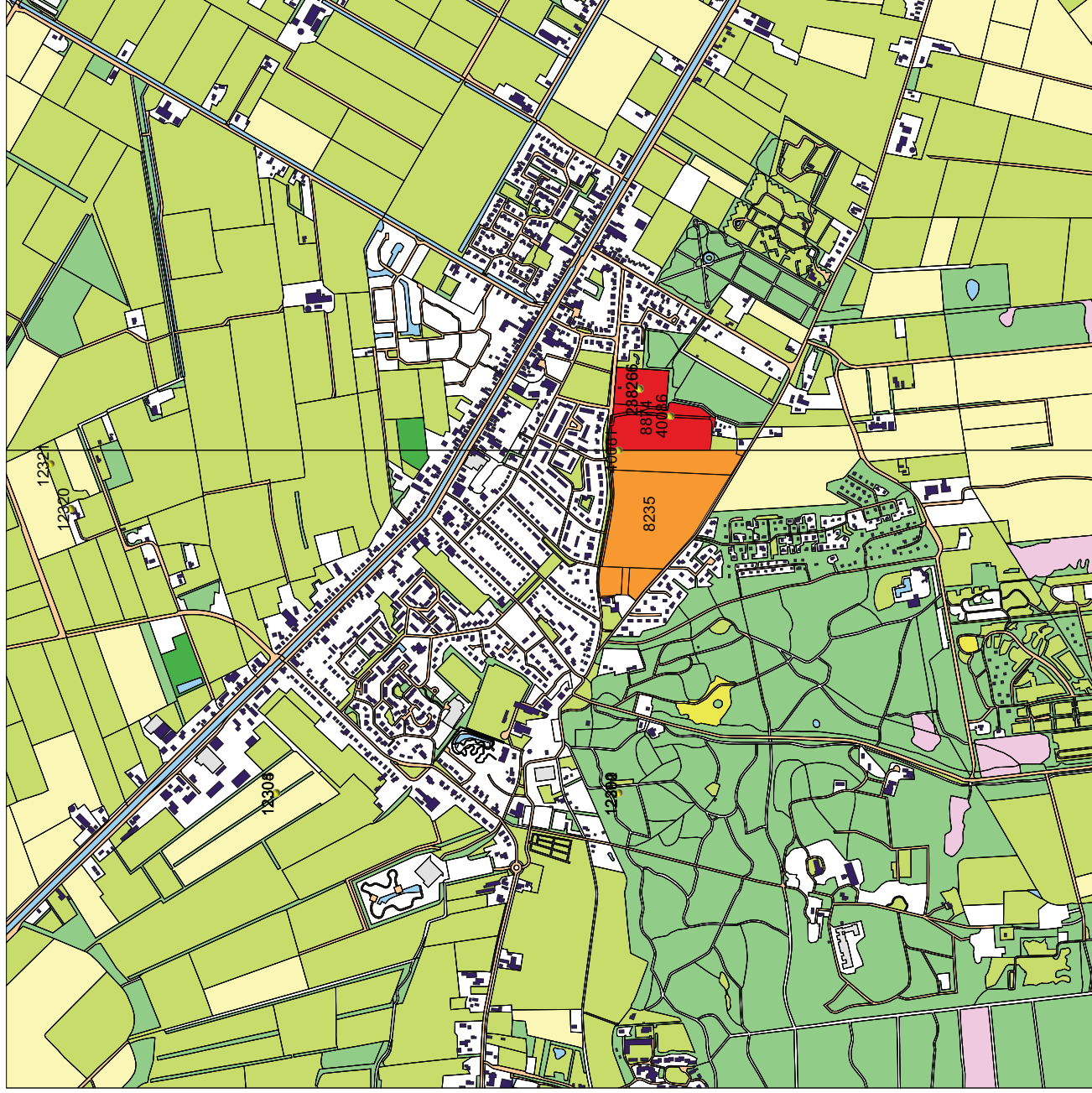
Complex:	Vlakgraf, onbepaald	Cultuur:	Enkelgraf-cultuur
Aantal:	9999	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Niet van toepassing	Beginndatering:	Neolithicum midden B: 3400 - 2850 vC
Code algemeen:	Graf (onderdeel)	Einddatering:	Neolithicum midden B: 3400 - 2850 vC
Code specifiek:	Niet van toepassing		
Toelichting:	Grafgraven, verder niet gespecificeerd.		

Complex:	Vlakgraf, onbepaald	Cultuur:	Enkelgraf-cultuur
Aantal:	4	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Niet van toepassing	Beginndatering:	Neolithicum midden B: 3400 - 2850 vC
Code algemeen:	Graf (onderdeel)	Einddatering:	Neolithicum midden B: 3400 - 2850 vC
Code specifiek:	Niet van toepassing		
Toelichting:	Een viertal vlakgraven, materiaal van zowel de SVB- als de Klokbekercultuur		

Documentatie

Type: Verslag
Beheerder: Onbekend
Toelichting: met kaartje

221318 / 553788

218139 / 550609

Legenda

- WAARNEMINGEN
 - HUIZEN
 - TOP10 ((c)TDN)
- MONUMENTEN
 - archeologische waarde
 - hoge archeologische waarde
 - zeer hoge archeologische waarde
 - zeer hoge arch waarde, beschermd
- TOP10 ((c)TDN)
 - bebouwd gebied
 - doorgaande wegen
 - bos
 - bouwland
 - weiland
 - boomgaard/kwekerij
 - heide
 - zand
 - begraafplaats
 - water
 - overig bodemgebruik

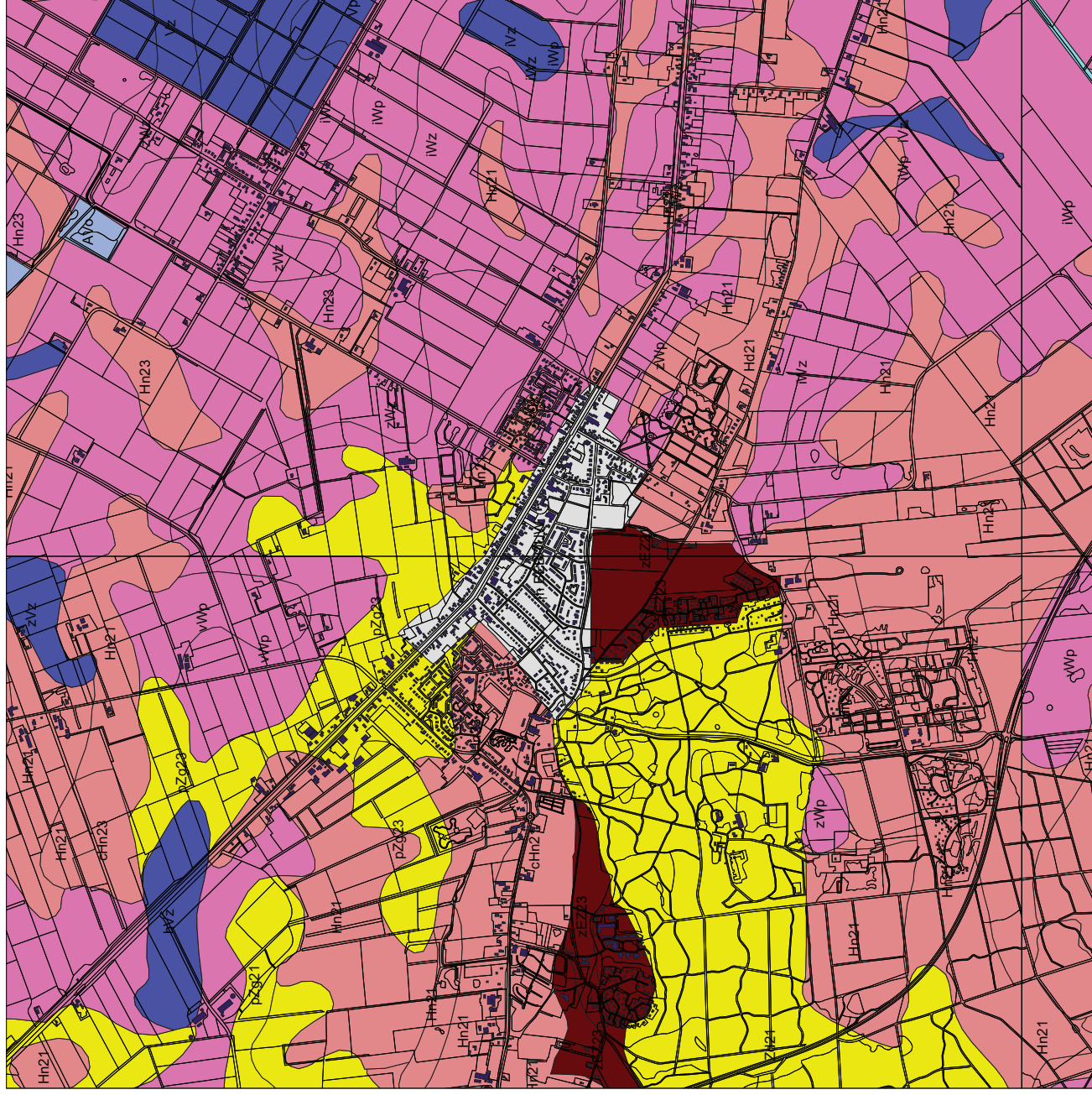

Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Bodemkaart van Appelscha en directe omgeving

222608 / 554750

217513 / 549656

23-02-2012

Legenda

- HUIZEN
- TOP10 ((c)TDN)
- BODEM ((c)Alterra)**
 - Associaties
 - Brikgronden
 - Bebouwing
 - Dijk, bovenlandstrook
 - Dikke eerdgronden
 - Fluviatile afz ouder pleistoceen
 - Groeve, gegraven, mijnstort
 - Kalksteenverweringsgronden
 - Oude rivierkleigronden
 - Overige oude kleigronden
 - Ondiepe kelleergronden
 - Leemgronden
 - Zeekleigronden
 - Marine afz ouder pleistoceen
 - Niet-gerijpte minerale gronden
 - Oude bewoningsplaatsen
 - Rivierkleigronden
 - Kalkh lutumarme gronden
 - Veengronden
 - Moerige gronden
 - Water, moeras
 - Podzolgronden
 - Kalkloze zandgronden
 - Kalkhoudende zandgronden

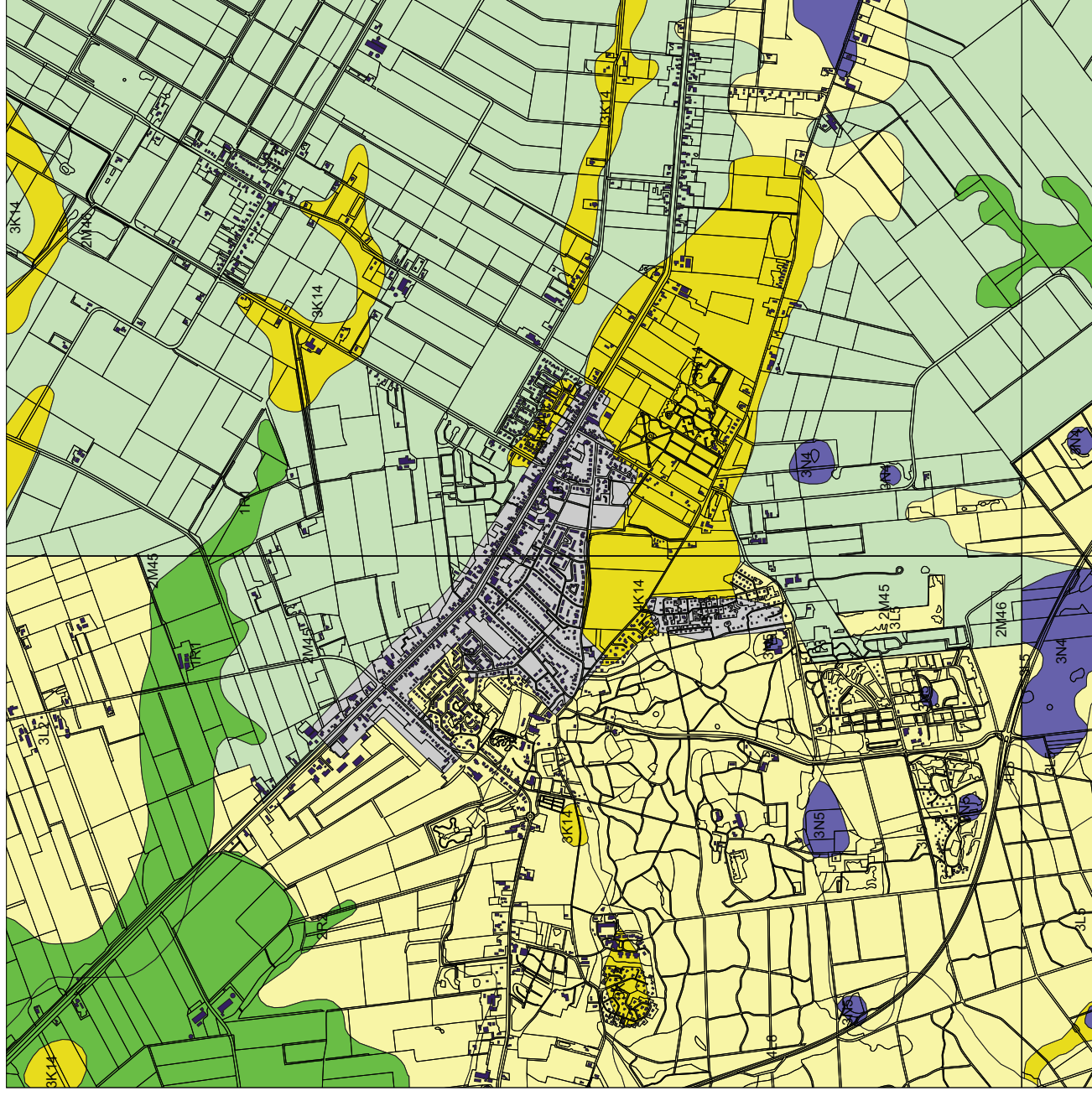
Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Geomorfologische kaart van Appelscha en directe omgeving

23-02-2012

222608 / 554750

217513 / 549656

Legenda

- HUIZEN
- TOP10 ((c)TDN)
- GEOMORFOLOGIE ((c)Alterra)**
- Walden
- Hoge heuvels en ruggen
- Terpen
- Hoge duinen
- Plateaus
- Terrassen
- Plateau-achtige vormen
- Waaiervormige glooiingen
- Niet-waaiervormige glooiingen
- Lage ruggen en heuvels
- Welvingen
- Vlakten
- Laagten
- Ondiepe dalen
- Matig diepe dalen
- Diepe dalen
- Water
- Bebouwing
- Overig (Dijken etc)

Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Monumentnr:	8235	Oppervlakte:	114.440 m2
CMA-nr:	11H - 019		
Status:	Terrein van hoge archeologische waarde		
Toponiem:	OOSTERSE ES		
Plaats:	Appelscha		
Gemeente:	Ooststellingwerf		
Provincie:	Friesland		
Coördinaten:	219780 / 551846		
Terreinbeheerder:	Niet van toepassing		

Complexen

<u>Complextype</u>	<u>Begindatering</u>	<u>Einddatering</u>
Nederzetting, onbepaald	Middeleeuwen vroeg	Middeleeuwen vroeg
Kerkhof	Middeleeuwen laat	Middeleeuwen laat
Nederzetting, onbepaald	Neolithicum	IJzertijd

Beschrijving

Terrein met sporen van bewoning/begraving uit de het Neolithicum/IJzertijd/Vroege Middeleeuwen. Het betreft een esdek met een dikte die varieert tussen de 50 en de 80 cm. Een dergelijk dik esdek is zeldzaam en levert een hoge verwachting op van archeologische waarden. Er zijn dan ook vier vondstmeldingen tot nu toe bekend, die duiden op bewoning vanaf het Neolithicum tot in de IJzertijd. Een proefsleuvenonderzoek van het BAI in 1976 op het kerkhof heeft uitgewezen dat het vroeg-middeleeuwse aardewerk uit sporen afkomstig is, wat het vermoeden heeft versterkt dat in dit gebied een vroeg middeleeuwse nederzetting ligt. Huidig grondgebruik: bebouwing (kerkhof) en akkerland. De es en het huidige kerkhof vormen samen een gebied met een hoge archeologische waarde, wegens de conservering van de sporen, de gaafheid van het terrein en de continue bewoning.

Inventarisatie: RAAP FR0001

CAA-waarnemingen: 238266, 238265 (beide VME-aw. op kerkhof), 40086 en 40081 op en rondom het terrein van de huidige es. Hoort bij 12C-2.

Literatuur

JAGER, S.W. 1988 , in: RAAP-rapport: Een inventarisatie van archeologische elementen t.b.v. het intentieprogramma bodembeschermingsgebieden in de provincie Friesland

JAGER, S.W. 1989 , in: RAAP-rapport: Niet-zichtbare, archeologische elementen in de provincie Friesland Een revisie van de huidige overzichtskaart

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Monumentnr:	8874	Oppervlakte:	55.132 m2
CMA-nr:	12C - 002		
Status:	Terrein van zeer hoge archeologische waarde		
Toponiem:	APPELSCHA		
Plaats:	Appelscha		
Gemeente:	Ooststellingwerf		
Provincie:	Friesland		
Coördinaten:	220120 / 551875		
Terreinbeheerder:	Niet van toepassing		

Complexen

<u>Complextype</u>	<u>Begindatering</u>	<u>Einddatering</u>
Nederzetting, onbepaald	Neolithicum	Middeleeuwen vroeg

Beschrijving

Terrein met een begraafplaats op een dekzandrug, waar ondermeer Vroeg Middeleeuws aardewerk is aangetroffen.

Uit hetzelfde gebied worden ook vondsten uit het Neolithicum en de Bronstijd gemeld (CAA 40086). Uit het proefsleuven onderzoek uit 1976 bleek dat er een intacte heide podzol aanwezig is. De gaafheid in combinatie met de lange bewoningsgeschiedenis geven het terrein een zeer hoge waarde.

CAA 40086, 238265, 238266.

Proefsleuven BAI 1976.

Inventarisatie: RAAP FR0001.

Documentatie

Type:	Kaart
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	topografische kaart 1:25.000 met terreinaanduiding
Type:	Verslag
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	kopie RAAP-rapport 21 catnr 1, 27 catnr 1, 33 kbl 12C-2
Type:	Brief
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	corr. bestemmingsplan buitengebied (1990) + kaartjes

Literatuur

JAGER, S.W. 1988 , in: RAAP-rapport: Een inventarisatie van archeologische elementen t.b.v. het intentieprogramma bodembeschermingsgebieden in de provincie Friesland

JAGER, S.W. 1989 , in: RAAP-rapport: Niet-zichtbare, archeologische elementen in de provincie Friesland Een revisie van de huidige overzichtskaart

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr:	40081	Vondstmelding:	Extern nr:
Objectcode:	12CZ-11		Onderzoeksmelding:
Coördinaten:	220000 / 552000		
Toponiem:			
Plaats:	Appelscha		
Gemeente:	Ooststellingwerf		
Provincie:	Friesland		
Vinder/datum:	Onbekend / 9999		
Invoerder/datum:	Particulier / 1935		
Beschrijver/datum:	Particulier / 9999		
Verwerving:	Indirect: literatuur	Geomorfologie:	Onbekend
Grondgebruik:	Veen	NAP maaiveld:	

Beschrijving

Een bronzen mes, op welks heft volgens prof. Kapteyn Kretenserbeeldschrift voorkomt, kwam tevoorschijn onder een veenlaag te Appelscha. Coördinaten administratief toegevoegd.

Vondsten

Complex:	Onbekend	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	1	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Brons		
Code algemeen:	Mes (onderdeel)	Beginndatering:	Onbekend
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Onbekend
Toelichting:			

Documentatie

Type:	Memo
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	

Literatuur

POPPING, H.J. 1935 p.55, in: Praehistorie in een veengebied

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr:	40086	Vondstmelding:	Extern nr:
Objectcode:	12CZ-13		Onderzoeksmelding:
Coördinaten:	220100 / 551850		
Toponiem:			
Plaats:	Onbekend		
Gemeente:	Ooststellingwerf		
Provincie:	Friesland		
Vinder/datum:	Onbekend / 9999		
Invoerder/datum:	Elzinga / 10-03-1970		
Beschrijver/datum:	Elzinga / 10-03-1970		
Verwerving:	Onbekend	Geomorfologie:	Onbekend
Grondgebruik:	Onbekend	NAP maaiveld:	

Beschrijving

Aardewerkscherven van urnen uit Brons- en IJzertijd en oudereneolithische ceramiekresten. Afkomstig uit de omgeving van deaangegeven coördinaten.

Vondsten

Complex:	Onbekend	Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Aardewerk, handgevormd	Beginndatering:	Neolithicum: 5300 - 2000 vC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Eindddatering:	IJzertijd: 800 - 12 vC
Toelichting:			

Documentatie

Type:	Verslag
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr:	238265	Vondstmelding:	238265	Extern nr:	
Objectcode:	12CZ-17			Onderzoeksmelding:	
Coördinaten:	220180 / 551940				
Toponiem:	N.H.-KERKHOF				
Plaats:	Appelscha				
Gemeente:	Ooststellingwerf				
Provincie:	Friesland				
Vinder/datum:	Particulier / 1976				
Invoerder/datum:	Particulier / 1976				
Beschrijver/datum:	Particulier / 18-05-1976				
Verwerving:	Niet-archeologisch: graafwerk	Geomorfologie:	Esdek		
Grondgebruik:	Bebouwing/erf/weg/kerkhof	NAP maaiveld:			

Beschrijving

Scherven gevonden bij het delven van een graf. Het kerkhof ligt op een rug. In 1966/67 zijn ook scherven gevonden die op het BAI zijn bekeken enteruggegeven aan het Nat. Hist. Museum te Appelscha. Op hetzelfde kerkhof zou ook een waterput zijn aangetroffen, een put met turfafzetting.

Vondsten

Complex:	Onbekend	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	9999	Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek		
Code algemeen:	Angelsaksisch handgevormd aardewerk	Beginndatering:	Romeinse tijd laat B: 350 - 450 nC
Code specifiek:	Niet van toepassing	Eindddatering:	Middeleeuwen vroeg A: 450 - 525 nC
Toelichting:	Scherven van 2 'Angelsaksische' potten.		

Documentatie

Type:	Verslag
Beheerder:	Onbekend
Toelichting:	

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 238266 **Vondstmelding:** 238266 **Extern nr:**
Objectcode: 12CZ-17 **Onderzoeksmelding:**
Coördinaten: 220180 / 551940
Toponiem: N.H.-KERKHOF
Plaats: Appelscha
Gemeente: Ooststellingwerf
Provincie: Friesland
Vinder/datum: Biologisch Archeologisch Instituut / 11-1977
Invoerder/datum: Particulier / 1977
Beschrijver/datum: Lanting / 01-9999
Verwerving: Archeologisch: proefputten/proefsleu **Geomorfologie:** Esdek
Grondgebruik: Bebouwing/erf/weg/kerkhof **NAP maaiveld:**

Beschrijving

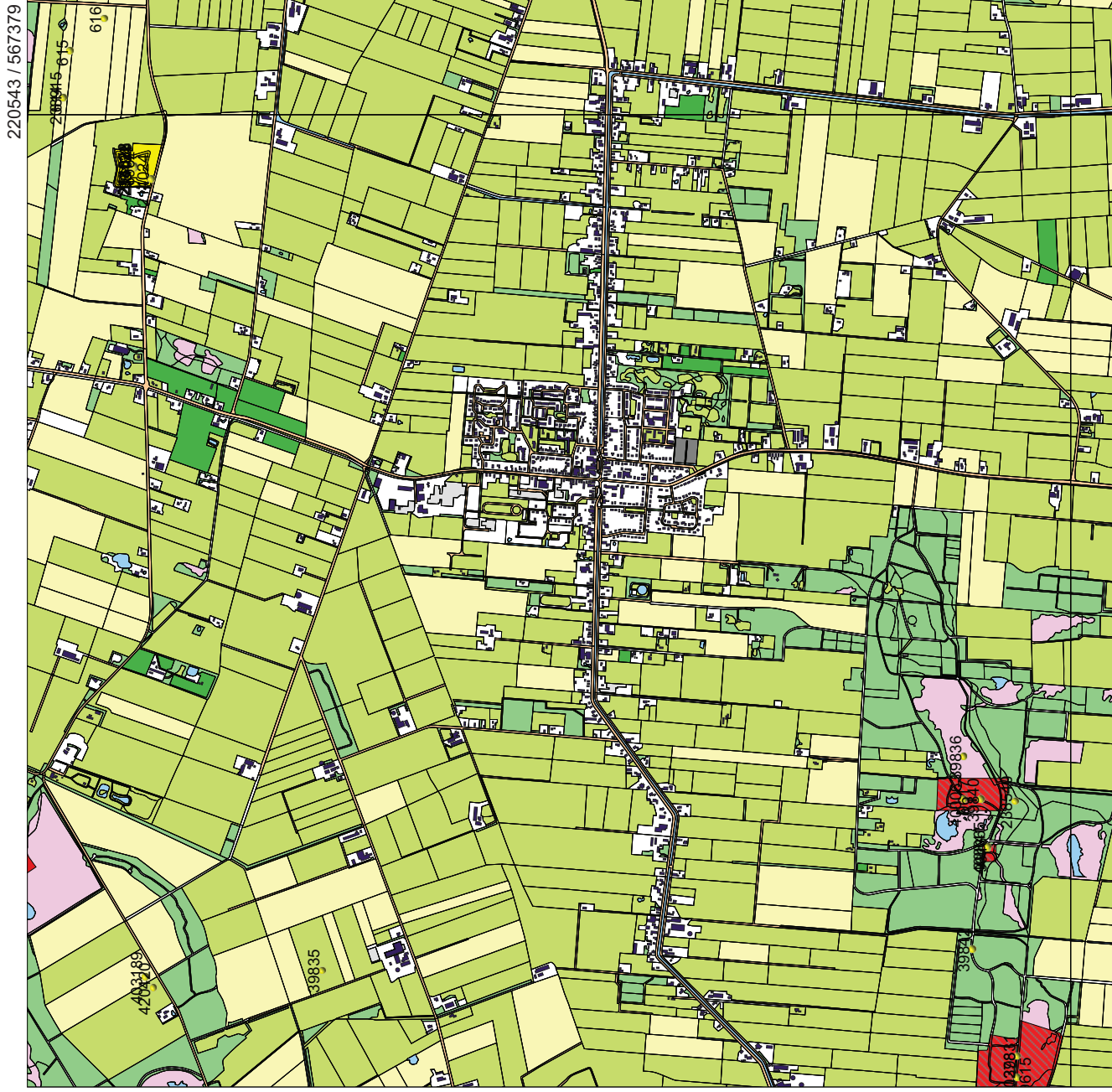
Onderzoek middels 2 proefsleuven (10x1m) n.a.v. vondstmelding scherven in 1976, waar Marijke van der Veen over heeft gerapporteerd. In beide sleuven kwamen onder 25-30cm recente ophoging de sub-recente, vrijwijd uit elkaar liggende graven tevoorschijn. Daartussen was het oude bodemprofiel echter volledig intact. Het betreft een heidepodsol met een ca. 15cm dikke loodzandlaag en een 12-15cm dikke, onder vrij scherp begrensde oerbank. Gezien de vondsten - Angelsaksisch aardewerk uit de gevorderde 5e eeuw - is verdere belangstelling voor deze vindplaats wel op zijn plaats.

Vondsten

Complex:	Onbekend	Cultuur:	Onbekend
Aantal:	9999	Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Onbekend		
Code algemeen:	Onbekend	Begindatering:	Onbekend
Code specifiek:	Niet van toepassing	Einddatering:	Onbekend
Toelichting:	Geen vondsten.		

Documentatie

Type: Verslag
Beheerder: Onbekend
Toelichting:

220543 / 567379

215455 / 562291

Legenda

- WAARNEMINGEN
 - TOP10 ((c)TDN)
 - HUIZEN
- MONUMENTEN
 - archeologische waarde
 - hoge archeologische waarde
 - zeer hoge archeologische waarde
 - zeer hoge arch waarde, beschermd
- TOP10 ((c)TDN)
 - bebouwd gebied
 - doorgaande wegen
 - bos
 - bouwland
 - weiland
 - boomgaard/kwekerij
 - heide
 - zand
 - begraafplaats
 - water
 - overig bodemgebruik

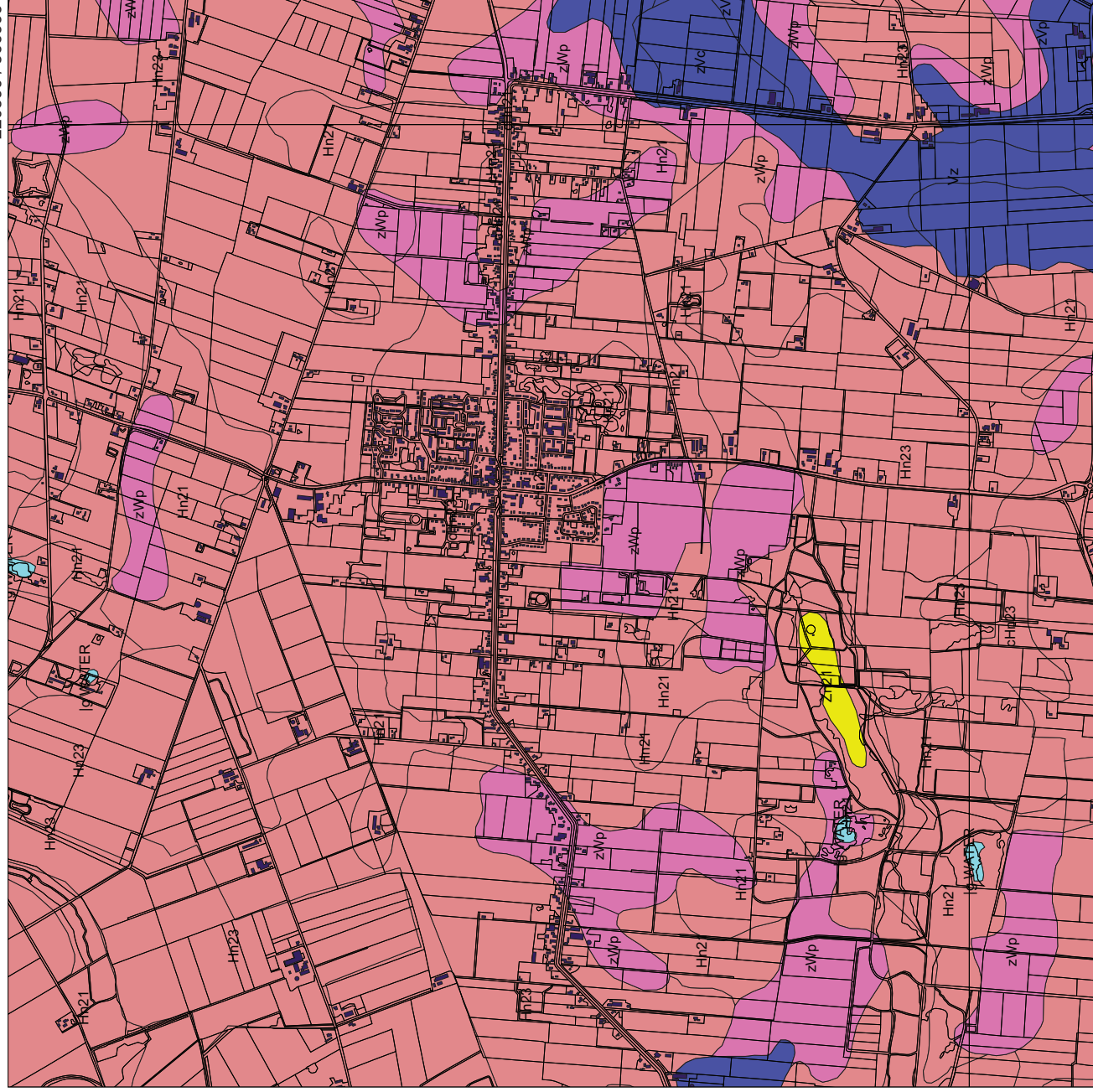
Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Bodemkaart van Haulerwijk en directe omgeving

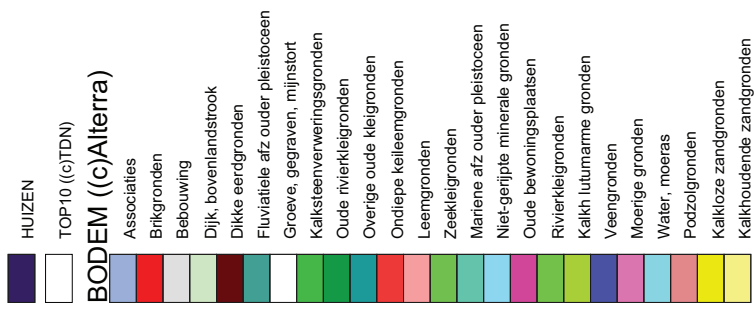
23-02-2012

220590 / 566999

215495 / 561905

Legenda

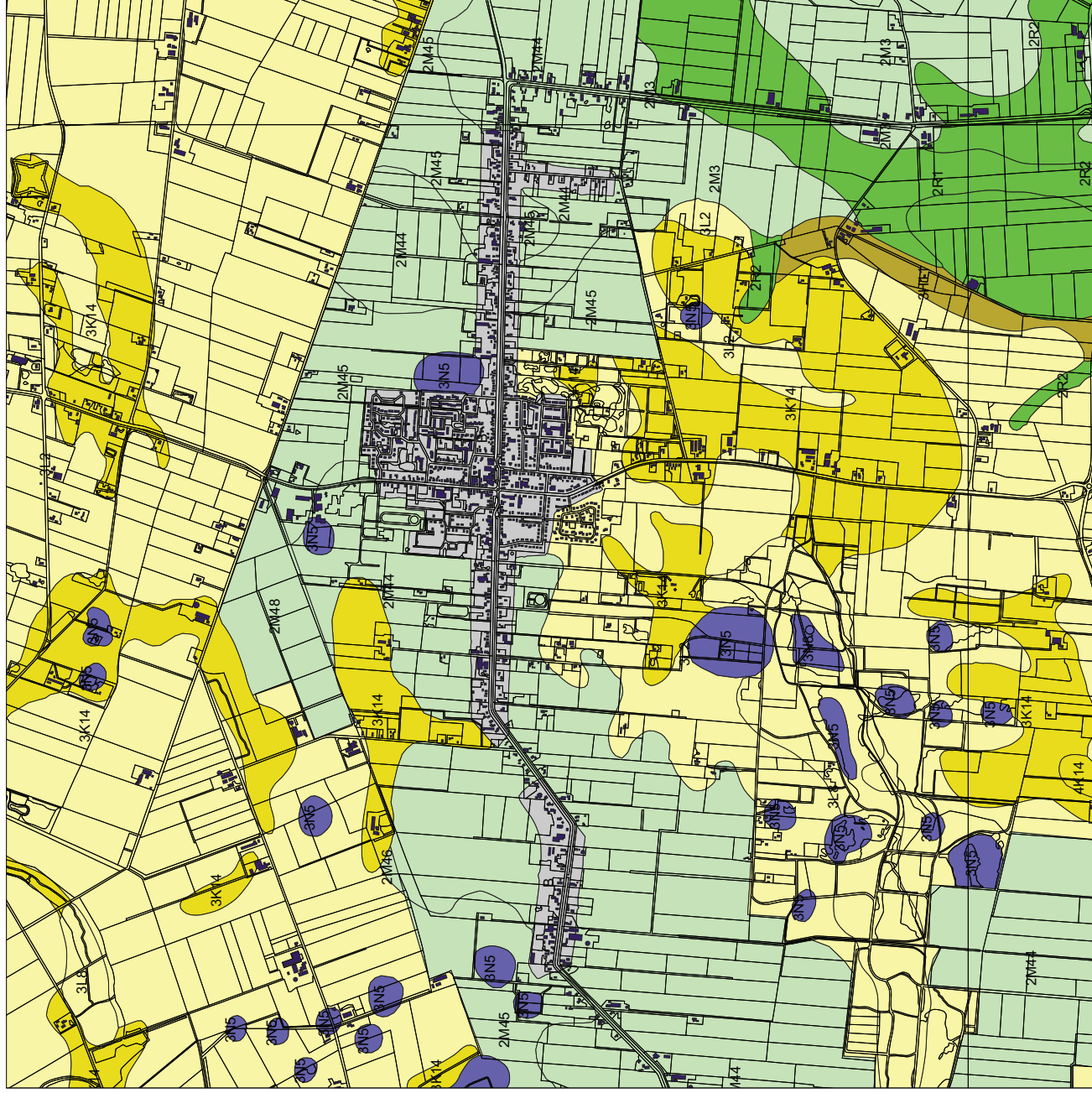
Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Geomorfologische kaart van Haulerwijk en directe omgeving

23-02-2012

220590 / 566999

Legenda

- HUIZEN
- TOP10 ((c)TDN)
- GEOMORFOLOGIE ((c)Alterra)**
- Wanden
- Hoge heuvels en ruggen
- Terpen
- Hoge duinen
- Plateaus
- Terrassen
- Plateau-achtige vormen
- Waaivormige glooiingen
- Niet-waaivormige glooiingen
- Lage ruggen en heuvels
- Welvingen
- Vlakten
- Laagten
- Ondiepe dalen
- Matig diepe dalen
- Diepe dalen
- Water
- Bebouwing
- Overig (Dijken etc)

Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

215495 / 561905